

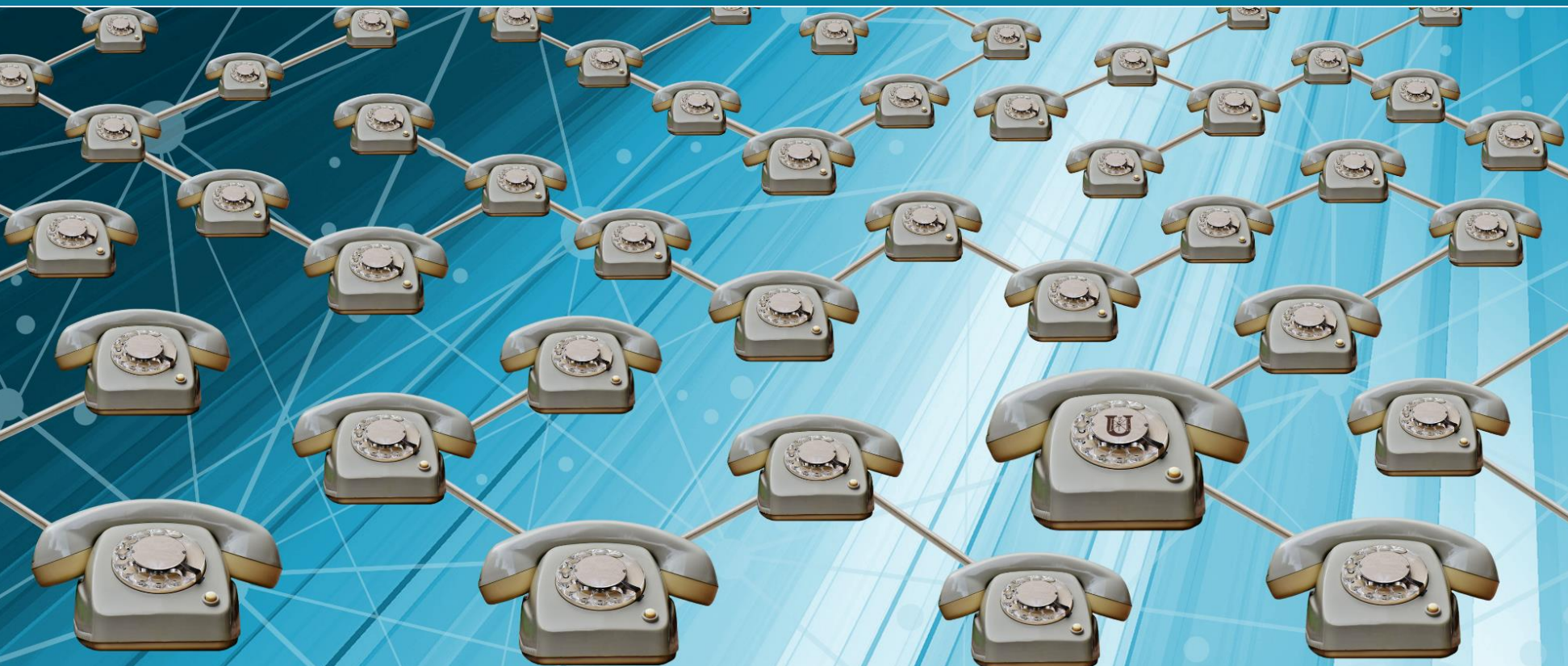

SZENT ISTVÁN
EGYETEM

A kiadvány a
TÁMOP-4.1.1-08/1-2009-0019 és
TÁMOP-4.1.1-08/2/KMR-2009-0013
projektek fenntartása keretében készült

Dr. Bruder Emese

**A DPR 2016 ŐSZI TELEFONOS
FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYEI
A SZENT ISTVÁN EGYETEMEN**

Szent István Egyetem

Dr. Bruder Emese

**A DPR 2016 ŐSZI TELEFONOS
FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYEI
A SZENT ISTVÁN EGYETEMEN**

Gödöllő

2018

Készült a TÁMOP- 4.1.1-08/2/KMR-2009-0013,
TÁMOP- 4.1.1-08/1-2009-0019 „A képzés munkaerő-relevanciájának
erősítése komplex intézményi és hallgatói szolgáltatásfejlesztési
programokkal a Szent István Egyetemen” című projekt fenntartása keretében.

Szerző: Dr. Bruder Emese egyetemi adjunktus

Szerkesztette: Lajkó Istvánné, Mészáros Ágnes
Tehetséggondozási és Karrier Iroda

Szakmai lektorok: Dr. habil. Szilágyi Tivadar egyetemi tanár
Dr. habil. Tóth Tamás egyetemi tanár

Borítót készítette: Mészáros Ágnes

ISBN 978-963-269-750-5

A kiadvány kizárólag zárt körben használható, kereskedelmi forgalomba nem
kerülhet.

Minden jog fenntartva.

© Szent István Egyetem, Tehetséggondozási és Karrier Iroda, 2018
Készült a Szent István Egyetemi Kiadó Nonprofit Kft. nyomdájában.

Felelős vezető: Lajos Mihály ügyvezető

Tartalom

A kutatás háttere, módszertana, a minta és a kitöltési arány.....	3
Eredmények.....	10
Jelenlegi tanulmányok.....	11
Munkaerő-piaci életút.....	13
A diploma és a munkahely kapcsolata	24
Munkával való elégedettség	28
Munkába járás.....	37
Kapcsolattartás az alma materrel.....	42
Pályaválasztási és intézményválasztási elégedettség.....	53
Külföldi munkavállalás.....	64
Összefoglaló	69
Felhasznált irodalom	72
Táblázatok jegyzéke	73
Ábrák jegyzéke.....	74

A kutatás háttere, módszertana, a minta és a kitöltési arány

A Szent István Egyetem az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programjában támogatást nyert a Diplomás Pályakövető Rendszer bevezetésére és kapcsolódó kutatások, adatfelvételek elvégzésére. A program az Európai Szociális Alap támogatásával valósult meg. Az egyetem a pályázat fenntartási időszakára is vállalta az egyetemen végzett hallgatók standard kérdőíves módszerekkel való megkeresését.

A SZIE GTK Diplomás Pályakövető Kutatócsoportja telefonos felmérést végzett a Szent István Egyetem karain a 2013-2015 között a hagyományos egyetemi, főiskolai, az osztatlan, az alap- és a mesterképzésekben abszolutóriumot szerzett hallgatók körében. Többek között azt vizsgáltuk, hogy a fent említett időszakban végzett hallgatók hogyan ítélik meg a felsőfokú oktatásuk hasznosságát, jelenleg milyen munkaerő-piaci pozícióban vannak, milyen további karrier tervekkel rendelkeznek, valamint, hogy ezek milyen összefüggésben vannak az egyetemi időszakban nyújtott szakmai teljesítményükkel. A telefonos felmérés során elsősorban a kötelező, országosan standardizált kérdéseket használtuk, de a kérdéssor kiegészítésre került specifikus, az egyetem által preferált dimenziókkal is.

Kutatásunk első fázisában az egyetemen 2013-2015 között abszolutóriumot szerzett hallgatók adatbázisát tisztítottuk, korrigáltuk, majd kiszűrtük azokat a hallgatókat, akiknek szerepelt a telefonszáma az adatbázisban. Az így kapott korrigált alapsor 8127 fő adatait tartalmazta. A vizsgált három évben a több abszolutóriumot szerzett hallgatókat csak egyszer vettük figyelembe. Az **1. táblázatban** látható az alapsokaság kari bontásában.

1. táblázat: A tisztított alapsokaság

A végzés (abszolutórium) éve		Populáció, fő	Populáció, %
2013	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	288	10,07
	Állatorvos-tudományi Kar	93	3,25
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	402	14,06
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	1042	36,45
	Gépészmérnöki Kar	262	9,16
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	519	18,15
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	253	8,85
	2013-ban végzettek	2859	100
2014	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	360	12,90
	Állatorvos-tudományi Kar	44	1,58
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	322	11,54
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	994	35,61
	Gépészmérnöki Kar	255	9,14
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	548	19,63
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	268	9,60
	2014-ben végzettek	2791	100
2015	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	132	5,33
	Állatorvos-tudományi Kar	88	3,55
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	269	10,86
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	877	35,41
	Gépészmérnöki Kar	259	10,46
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	562	22,69
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	290	11,71
	2015-ben végzettek	2477	100

Készítette: Dr. Vinogradov Sergey

A kutatás második fázisában az alapsokaságból 25%-os reprezentatív minta kialakítására került sor (lásd [2. táblázat](#)). A minta reprezentativitása azt jelenti, hogy a kulcstulajdonságok szerinti megoszlás (százalékos arányok) megegyeznek a populációban és a mintában. Ehhez először minden egyes hallgatót rétegekbe soroltunk az alábbi rétegeképző változók mentén: a kar, a végzés éve, a képzési szint, a tagozat, hallgató neme. A rétegenkénti véletlen mintát az SPSS programcsomag Complex Samples alkalmazása segítségével vettük.

A minta empirikus nagysága 2057 hallgató volt (lásd [2. táblázat](#)). A következő táblázatok az alapsokaság, a minta, és a válaszadási arányokat foglalják össze karok (lásd [3. táblázat](#)), képzési szint (lásd [4. táblázat](#)), tagozat (lásd [5. táblázat](#)), valamint nem (lásd [6. táblázat](#)) szerint, végzési évenként.

A telefonos felmérés segítségével a mintába beválasztott hallgatók több, mint 27%-ának (565 hallgató) válaszait tudtuk értékelni. Annak érdekében, hogy az interjúkból nyert adatok reprezentálják a Szent István Egyetemen 2013-2015 között végzett hallgatókat, súlyoztuk azokat egy mintatervező-mátrix segítségével. A beszámolóban közölt adatok a végzés éve, képzési szint, tagozat és nem szerint reprezentálják az egyetem hallgatóit. A kérdésekre adott válaszokat az interjúkkal egy időben számítógépen rögzítettük, majd ellenőriztük. Az adattisztítást követően az elemzést SPSS programmal végeztük.

2. táblázat: A minta megoszlása karok szerint

	A végzés (abszolutórium) éve	Minta, fő	Minta, %
2013	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	74	10,22
	Állatorvos-tudományi Kar	27	3,73
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	101	13,95
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	264	36,46
	Gépészmérnöki Kar	65	8,98
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	132	18,23
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	61	8,43
	2013-ban végzettek	724	100
2014	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	92	13,11
	Állatorvos-tudományi Kar	10	1,42
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	81	11,54
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	253	36,04
	Gépészmérnöki Kar	61	8,69
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	140	19,94
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	65	9,26
	2014-ben végzettek	702	100
2015	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	34	5,39
	Állatorvos-tudományi Kar	21	3,33
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	67	10,62
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	225	35,66
	Gépészmérnöki Kar	65	10,30
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	147	23,30
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	72	11,41
	2015-ben végzettek	631	100

Készítette: Dr. Vinogradov Sergey

3. táblázat: A válaszadó végzett hallgatók megoszlása karok szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen

A végzés (abszolutórium) éve		Értékelhető válaszok száma, db	Értékelhető válaszok, %	Válaszadási arány, %
2013	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	23	10,70	31,08
	Állatorvos-tudományi Kar	14	6,51	51,85
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	41	19,07	40,59
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	64	29,77	24,24
	Gépészmérnöki Kar	15	6,98	23,08
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	38	17,67	28,79
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	20	9,30	32,79
	2013-ban végzettek	215	100	29,70
2014	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	37	20,56	40,22
	Állatorvos-tudományi Kar	3	1,67	30,00
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	11	6,11	13,58
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	63	35,00	24,90
	Gépészmérnöki Kar	17	9,44	27,87
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	29	16,11	20,71
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	20	11,11	30,77
	2014-ben végzettek	180	100	25,64
2015	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	9	5,29	26,47
	Állatorvos-tudományi Kar	12	7,06	57,14
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	25	14,71	37,31
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	62	36,47	27,56
	Gépészmérnöki Kar	12	7,06	18,46
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	32	18,82	21,77
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	18	10,59	25,00
	2015-ben végzettek	170	100	26,94

Készítette: Dr. Vinogradov Sergey

4. táblázat: Az alapsokaság, a minta és a válaszadó végzett hallgatók megoszlása képzési szint szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen

A végzés (abszolutorium) éve	Populáció, fő	Populáció, %	Minta, fő	Minta, %	Értékelhető válaszok száma, db	Értékelhető válaszok, %	Válaszadási arány, %	
2013	BA/BSc	1983	69,36	505	69,75	152	70,70	30,10
	egyetemi képzés	39	1,36	8	1,10	4	1,86	50,00
	osztatlan képzés	76	2,66	25	3,45	13	6,05	52,00
	főiskolai képzés	33	1,15	3	0,41	2	0,93	66,67
	MA/MSc	728	25,46	183	25,28	44	20,47	24,04
	2013-ban végzettek	2859	100	724	100	215	100	29,70
2014	BA/BSc	2098	75,17	533	75,93	123	68,33	23,08
	egyetemi képzés	6	0,21	-	0,00	-	0,00	-
	osztatlan képzés	20	0,72	6	0,85	2	1,11	33,33
	főiskolai képzés	14	0,50	-	0,00	-	0,00	-
	MA/MSc	653	23,40	163	23,22	55	30,56	33,74
	2014-ben végzettek	2791	100	702	100	180	100	25,64
2015	BA/BSc	1734	70,00	442	70,05	110	64,71	24,89
	osztatlan képzés	67	2,70	21	3,33	12	7,06	57,14
	főiskolai képzés	19	0,77	2	0,32	1	0,59	50,00
	MA/MSc	657	26,52	166	26,31	47	27,65	28,31
	2015-ben végzettek	2477	100	631	100	170	100	26,94

Készítette: Dr. Vinogradov Sergey

5. táblázat: Az alapsokaság, a minta és a válaszadó végzett hallgatók megoszlása tagozat szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen

	A végzés (abszolutórium) éve	Populáció, fő	Populáció, %	Minta, fő	Minta, %	Értékelhető válaszok száma, db	Értékelhető válaszok, %	Kitöltési arány, %
2013	nappali	1526	53,38	387	53,45	102	47,44	26,36
	levelező-távoktatás	1333	46,62	337	46,55	113	52,56	33,53
	2013-ban végzettek	2859	100	724	100	215	100	29,70
2014	nappali	1533	54,93	389	55,41	88	48,89	22,62
	levelező-távoktatás	1258	45,07	313	44,59	92	51,11	29,39
	2014-ben végzettek	2791	100	702	100	180	100	25,64
2015	nappali	1484	59,91	382	60,54	81	47,65	21,20
	levelező-távoktatás	993	40,09	249	39,46	89	52,35	35,74
	2015-ben végzettek	2477	100	631	100	170	100	26,94

Készítette: Dr. Vinogradov Sergey

6. táblázat: Az alapsokaság, a minta és a válaszadó végzett hallgatók megoszlása nemek szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen

	A végzés (abszolutórium) éve	Populáció, fő	Populáció, %	Minta, fő	Minta, %	Értékelhető válaszok száma, db	Értékelhető válaszok, %	Kitöltési arány, %
2013	férfi	1093	38,23	276	38,12	78	36,28	28,26
	nő	1766	61,77	448	61,88	137	63,72	30,58
	2013-ban végzettek	2859	100	724	100	215	100	29,70
2014	férfi	1099	39,38	279	39,74	77	42,78	27,60
	nő	1692	60,62	423	60,26	103	57,22	24,35
	2014-ben végzettek	2791	100	702	100	180	100	25,64
2015	férfi	1066	43,04	275	43,58	72	42,35	26,18
	nő	1411	56,96	356	56,42	98	57,65	27,53
	2015-ben végzettek	2477	100	631	100	170	100	26,94

Készítette: Dr. Vinogradov Sergey

Eredmények

A következőkben a Szent István Egyetemen 2013-ban, 2014-ben és 2015-ben abszolutóriumot szerzett hallgatók válaszait követhetjük nyomon. Nyolc téma köré csoportosítva az eredményeket az alábbiakról olvashatunk:

- a jelenlegi tanulmányok
- a munkaerő-piaci életút
- a diploma és a munkahely kapcsolata
- a munkával való elégedettség
- a munkába járás
- az alma materrel való kapcsolattartás
- a pályaválasztási és intézményválasztási elégedettség
- a külföldi munkavállalás

Az eredmények az egyes egyénekre kiszámított súlyok alkalmazásával kerülnek bemutatásra. A súlyozás célja, hogy minta összetételét minél inkább közelítsük az alapsokaság összetételéhez. Az adatok feldolgozása az SPSS 23.0 szoftver segítségével történt.

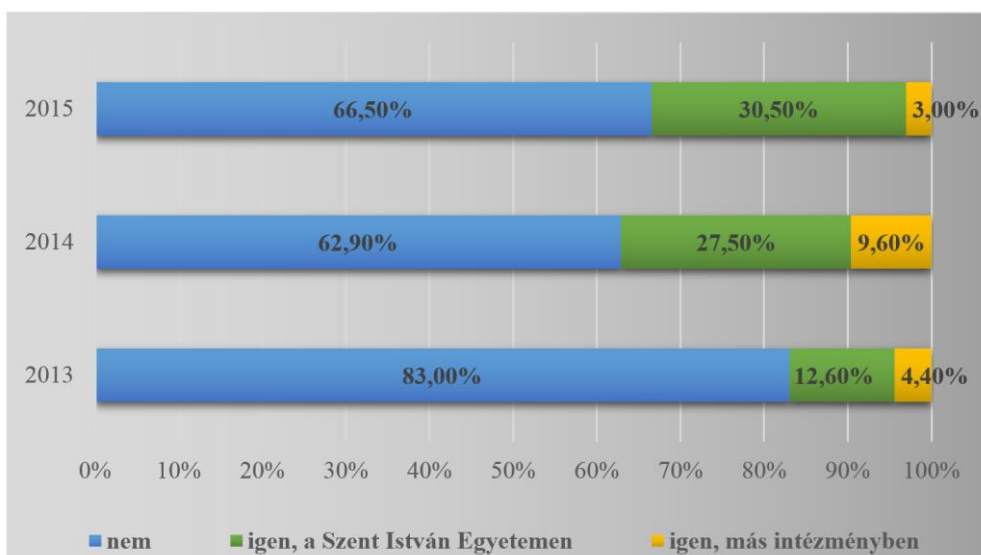
Az ábrák értelmezésénél fontos kiemelni, hogy a lekérdezés időpontja a 2016-os év, és a megkérdezés az egy, kettő és három éve végzettekre terjedt ki. Így például a 2013-as abszolutórium azt jelenti, hogy a három éve végzett hallgatóink aktuális véleményét és munkaerő-piaci helyzetét kérdeztük meg.

A vizsgálat célcsoportja a Szent István Egyetem magyar nyelvű képzéseiben részt vevő, hagyományos egyetemi, főiskolai, az alap-, mester- és osztatlan mesterképzések/egységes osztatlan képzések végzett hallgatói. A felmérés tehát nem terjedt ki a felsőfokú/felsőoktatási szakképzések, doktori képzések és a szakirányú továbbképzések hallgatóira, valamint az idegen nyelvű képzések hallgatóira sem.

Jelenlegi tanulmányok

Elsőként annak jártunk utána, hogy végzettjeink jelenleg tanulnak-e valamilyen felsőoktatási intézményben.

1. ábra: Tanul jelenleg felsőoktatási intézményben?

N=552

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Az **1. ábrán** végzési évenként követhetjük nyomon, hogy a válaszadók a felmérés időpontjában folytatnak-e felsőoktatási tanulmányokat. Megfigyelhető, hogy a 2013-as évben abszolutóriumot szerzett, vagyis a három éve végzett hallgatók 83%-a nem tanul felsőoktatási intézményben. A megkérdezés időpontjában a legkorábban végzett (2013) diákok között a legalacsonyabb a felsőfokú tanulmányokat jelenleg is folytatók aránya. Ez részben annak eredménye is lehet, hogy egy alapképzési oktatási formára (BA, BSc) ráépülő mesterképzés (MA, MSc) tanulmányait is már részben

befejezhatték azok a hallgatók, akik 2013-ban szereztek abszolutóriumot és rögtön a következő szemeszterben, vagy akár 2014 szeptemberében mesterfokú tanulmányokat kezdtek. A 2013-ban végzetek 12,6% a Szent István Egyetemen folytat felsőfokú tanulmányokat. A két és három éve abszolutóriumot szerzett hallgatóknak jóval nagyobb aránya folytat felsőfokú tanulmányokat, a 2014-ben végzetek 27,5%-a, a 2015-ben végzetek 30,5%-a.

Azon hallgatók, akik a felmérés idején felsőfokú tanulmányokat folytattak, jelentős arányban a Szent István Egyetemet választották további tanulmányaik helyszínéül. Öröndetes, hogy az intézményben végzett hallgatók az újabb diploma megszerzéséhez nagy eséllyel választják az alma matert. A 2014-es évben a 37,1%-ból 27,50%, 2015-ben végzetek esetén pedig 33,5%-ból 30,5% ismét a Szent István Egyetemet választotta tudásának bővítésére, ismereteinek szélesítésére.

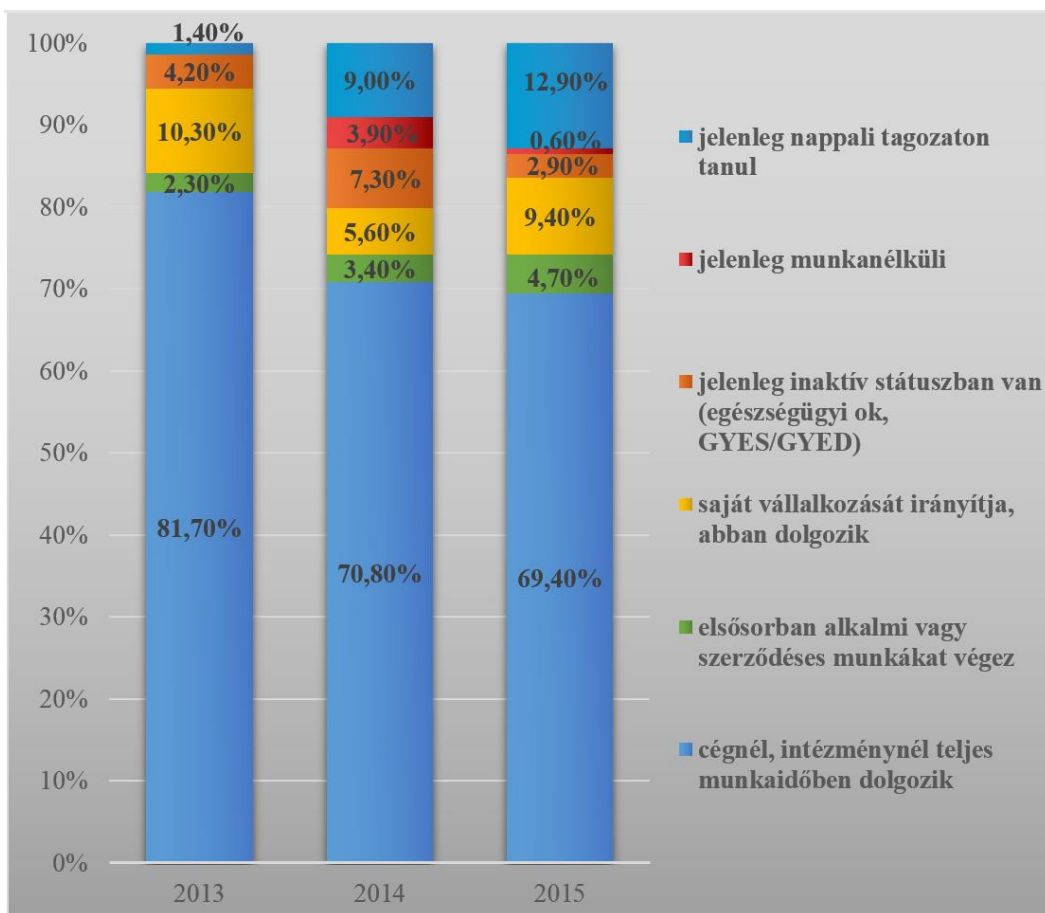
A megkérdezettek közül kevesen választottak más intézményt. A 2015-ben végzetek mindössze 3%-a, a 2014-ben végzetek 9,6%-a, a 2013-ban abszolutóriumot szereztek 4,4%-a tanul más felsőoktatási intézményben. Ugyanakkor a legfrissebb adat alapján elmondható, hogy a tovább tanulók közül csak minden tizedik egyetemünkön végzett választott másik intézményt.

A tovább tanuló végzett hallgatók elsősorban mester diploma és doktori fokozat megszerzésével igyekeznek bővíteni ismereteiket. Kisebb számban a felsőfokú szakképzést és a szakirányú továbbképzést is igénybe vették azok, akik a továbbtanulás mellett döntöttek, illetve akik nem jutottak be mesterképzésre.

Munkaerő-piaci életút

A következőkben megvizsgáljuk, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók karrierje hogyan alakult az abszolutórium megszerzését követően. A vizsgálat kiterjed a munkahelyek számára, a munkanélküliséggel való érintettség kérdésére, valamint a munkanélküliség időtartamára.

2. ábra: Mi az Ön jelenlegi munkaerő-piaci státusza?

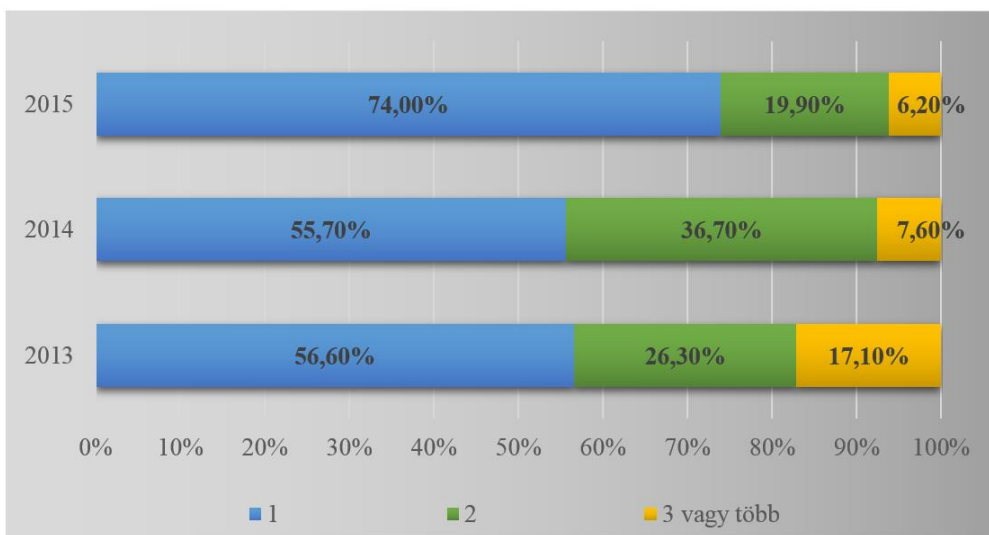
N=562

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **2. ábra** a végzett hallgatók felméréskori munkaerő-piaci helyzetét mutatja. A válaszadók legnagyobb arányban – mindhárom végzési évben – cégnél, intézménynél, teljes munkaidőben dolgoztak a megkeresés időpontjában.

Figyelemre méltó az alacsony munkanélküliségi arány az abszolutóriumot szerzett hallgatók körében. 2014-ben figyelhetjük meg a legmagasabb munkanélküliségi arányt az adott évben végzettekhez képest, de itt sem beszélhetünk jelentős létszámról.

3. ábra: A diploma megszerzése óta hány munkahelye volt (a jelenlegivel együtt, ha van)?

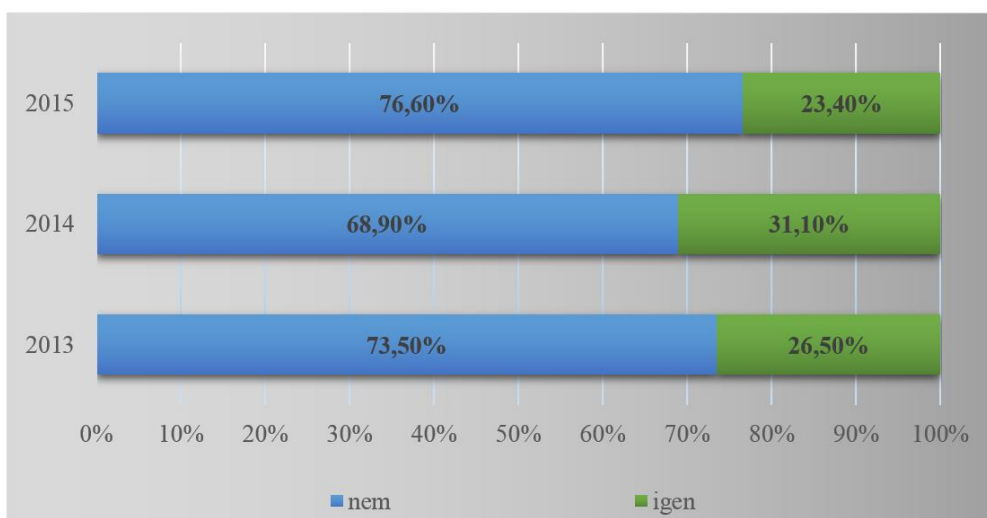
N=510

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **3. ábra** szerint a három vagy több munkahellyel rendelkezők aránya a 2013-as évben végzett hallgatók között a legmagasabb. A magas arányt indokolja, hogy az abszolutórium megszerzése óta az ebbe a kategóriába

tartozók vannak a legrégebben a munkaerőpiacon. Ezzel együtt is, az ő esetükben az évenkénti munkahelyváltás a jellemző. A három éve végzettek több mint fele azonban (56,6%-a) első munkahelyén dolgozik a végzés óta.

4. ábra: Volt-e munka nélkül a diploma megszerzése után?

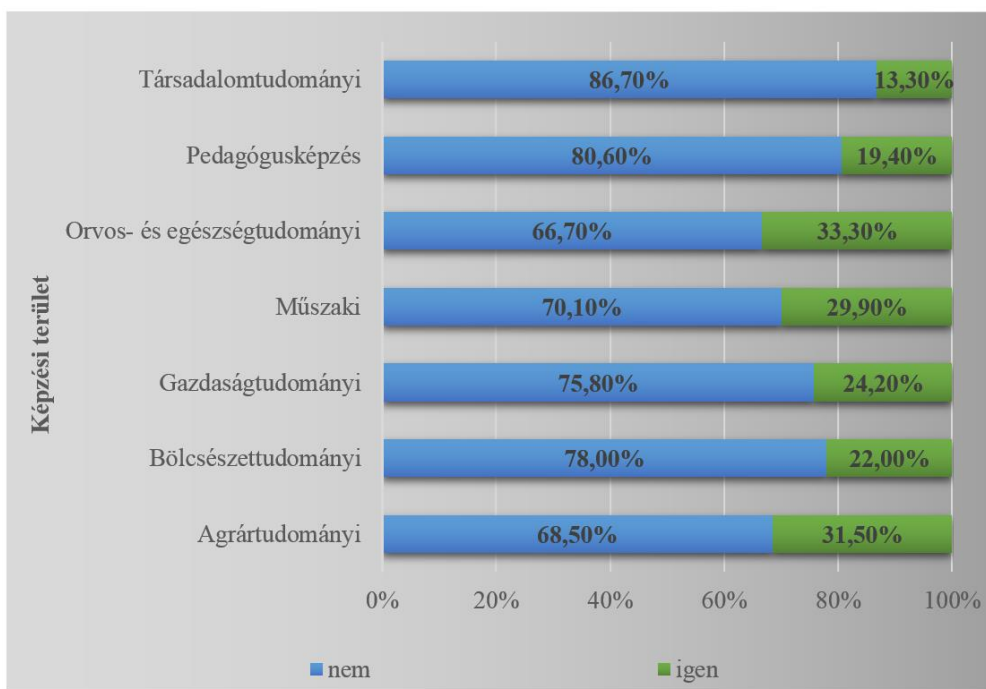

N=555

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A vizsgált három végzési év mindegyikében a válaszadók több mint 20%-a közvetlenül a diploma megszerzése után munka nélkül volt (lásd **4. ábra**). A hallgatóknak gyakran a szakmai gyakorlat helyén lehetőségük van diploma után elhelyezkedni. Vannak azonban olyanok, akiknek nem kínálnak további munkalehetőséget. Az is előfordul, hogy a hosszas keresés, és kudarcok következtében inkább más területen vállalnak munkát, vagy esetleg külföldön próbálnak szerencsét. Erre a kérdésre a későbbiekben még visszatérünk. Az elhelyezkedési esélyek, lehetőségek attól is függenek, hogy milyen szakterület végzettjéről van szó, ezért a kérdést érdemes képzési területenként is megvizsgálni.

**5. ábra: Volt-e munka nélkül a diploma megszerzése után?
– képzési terület szerinti bontásban**

N=550

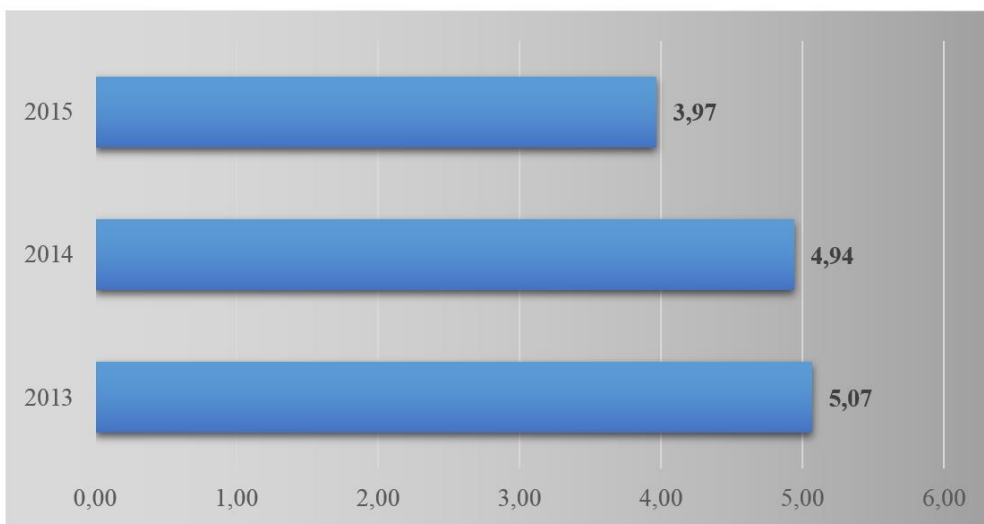
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Az **5. ábra** adatai alapján a megkérdezettek túlnyomó többsége nem volt munka nélkül a diploma megszerzése után. A társadalomtudományi területen végzetek 13,3%-a, a pedagógusok 19,4%-a, az orvos- és egészségtudományi területen diplomát szerettek között 33,3%, műszaki területen 29,9%, gazdaságtudományi végzettséggel 24,2%, bölcsész diplomával 22% és agrártudományi területen szerzett diplomával 31,5% megtapasztalta a munka nélküliséget az abszolutórium után. Ahogy az ábra mutatja, a legrosszabb arány az orvosi és egészségügyi területen, valamint az agrártudományi területen végzett hallgatók esetében van. Ez azt jelenti a gyakorlatban, hogy ezen a két területen végzett hallgatók közül csak minden harmadik tudta

elkerülni a munkanélküliséget. Fontos megjegyezni, hogy az orvos- és egészségügyi képzési területbe beleértendők az állatorvosok és az ápolói végzettséggel rendelkezők is.

Ez azonban arra is utalhat, hogy a diploma utáni munkanélküliséget nem feltétlenül a piac túltöltődése okozza, hanem olyan okok is felmerülhetnek, mint például az, hogy a frissen végzettek megvárják a számukra legmegfelelőbb pozíciót. Ez a feltételezés azonban további kutatásokat igényel.

6. ábra: Hány hónapig volt munkanélküli? (átlag)

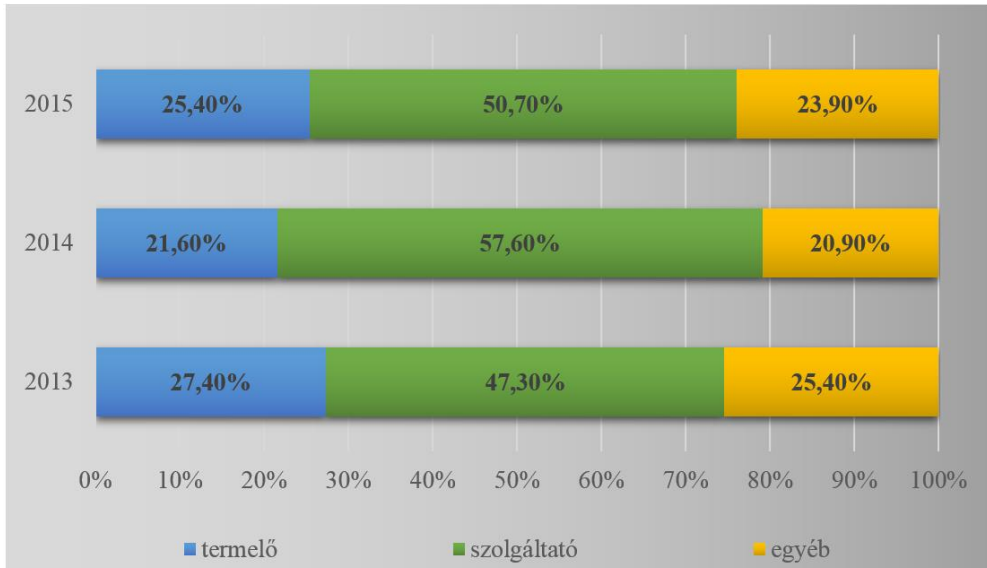

N=141 (a munkanélküliséggel érintett válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **6. ábrán** jól látható, hogy a diploma megszerzése után, évenkénti bontásban, átlagosan hány hónapig voltak munkanélküliek a megkérdezettek. A 2013-ban és 2014-ben végzettek körében átlagosan közel 5 hónap volt ez az időszak, a 2015-ben végzettek esetén pedig közel 4 hónap.

7. ábra: Jelenlegi munkahelye melyik szektorhoz tartozik?

N=481

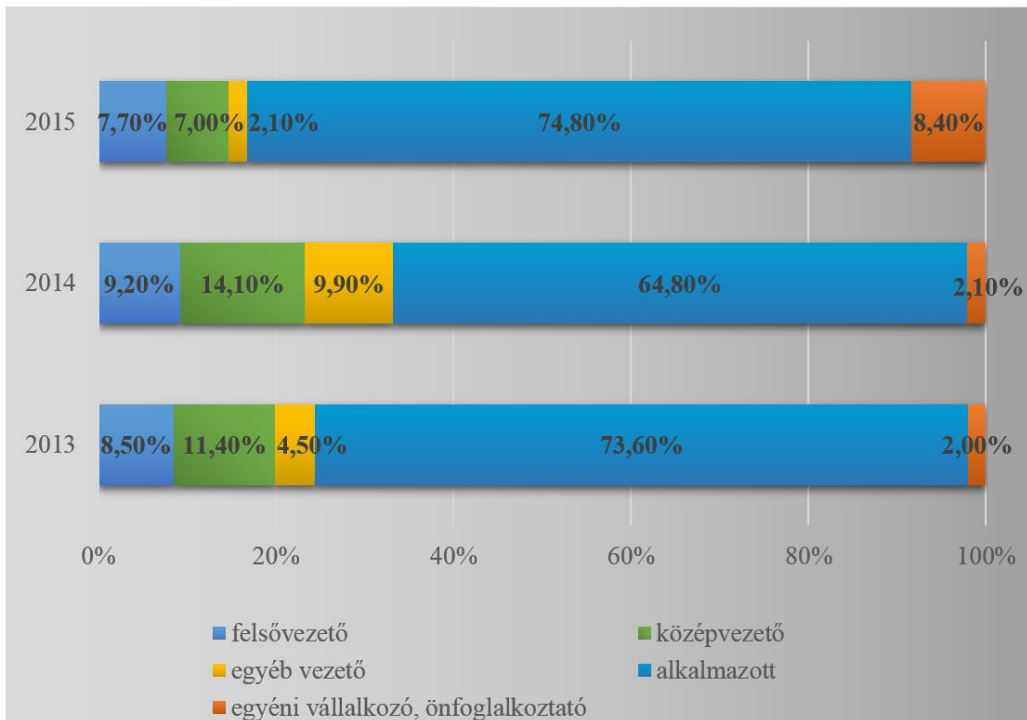
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A válaszadó SZIE-n végzett hallgatók munkahelye – évenkénti apróbb eltérések mellett – mintegy negyed részben a termelő, több mint fele részben a szolgáltató, míg a többi, közel negyed része az egyéb szektorhoz kötődik (lásd **7. ábra**). Ezek az eredmények nem térnek el a nemzetközi és a hazai gazdasági fejlődés fő irányaitól. Egybehangzóak a közgazdászok megállapításai arra vonatkozóan, hogy a gazdasági fejlődés, amit az egy főre jutó GDP növekedési ütemével mérnek, a szolgáltatási ágazatok növekvő térnyerésével következtek be (Szalavetz, 2008).

Magyarországon a szolgáltatások aránya a GDP-ben 65% volt 2013-ban. A legnagyobb mértékben a szolgáltatás szívja fel a munkaerőt, mint pl. a biztosítás, orvoslás, államigazgatás, egészségmegőrzés, informatika, oktatás,

rekreáció, értékesítés, tájékoztatás, szórakoztatás, szállítmányozás, üzleti, ügyviteli tanácsadás, mérnöki-jogászai szolgáltatások (KSH, 2014).

8. ábra: Jelenleg milyen beosztásban dolgozik?

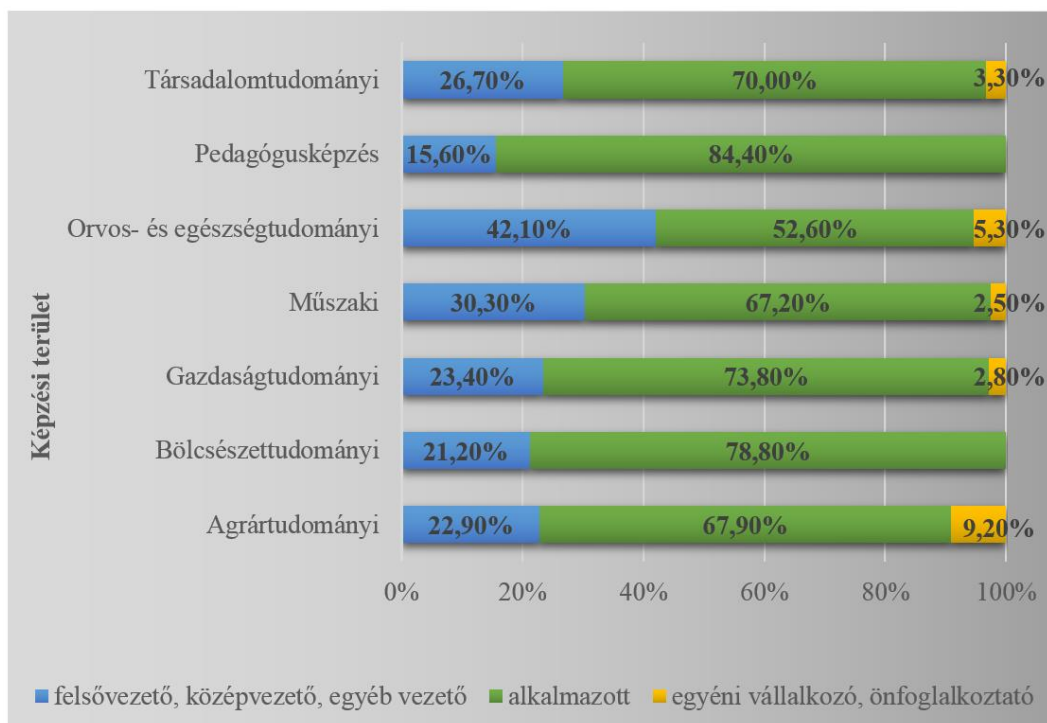

N=487

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **8. ábrán** látható, hogy a három végzési év hallgatóinak többsége alkalmazottként dolgozott a felmérés időpontjában. A 2015-ös évben diplomát szerzettek esetében az előző évekhez képest jelentősen nőtt az egyéni vállalkozók, önfoglalkoztatók aránya.

9. ábra: Jelenleg milyen beosztásban dolgozik? – képzési terület szerinti bontásban

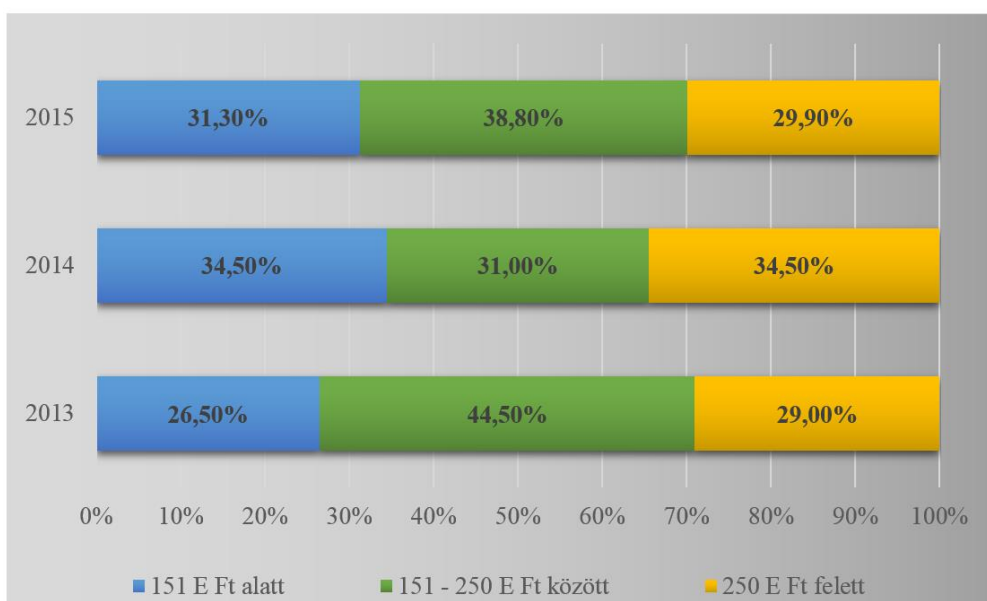
N=482

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **9. ábrán** azt vizsgáltuk, a végzetek milyen pozícióban dolgoznak képzési területenként. A legmagasabb alkalmazotti arány a pedagógus szakosok körében van, ami valószínűsíthetően a szakterületen jellemző előmeneteli rendszerrel indokolható. A bölcészettudomány és a pedagógia az a két terület, amely esetében nem volt regisztrálható egyéni vállalkozó/önfoglalkoztató. A legmagasabb szám ezen a téren az agrártudomány területén jellemző, ami valószínűsíthetően a szakterület vállalkozói jellegéből adódik. Ezt a – jellemzően egyéni vállalkozói szemléletet – a KSH adatai is jól mutatják (KSH, 2017). A legfrissebb adatok szerint 472 000 az egyéni vállalkozások száma a szektorban, ez a tendencia pedig növekvő.

Minden tudományterületen nagyságrendileg egyforma arányban vannak jelen a vezetői beosztások, kivétel az orvos- és egészségtudományi területen végzettek, ahol a vezető beosztásúak aránya magasabb. A pedagógusképzés területén végzett hallgatók 15,6 %-a dolgozik csak vezető beosztásban, 84,4 % pedig alkalmazottként dolgozik.

10. ábra: Mennyi az Ön átlagos havi nettó összjövedelme?

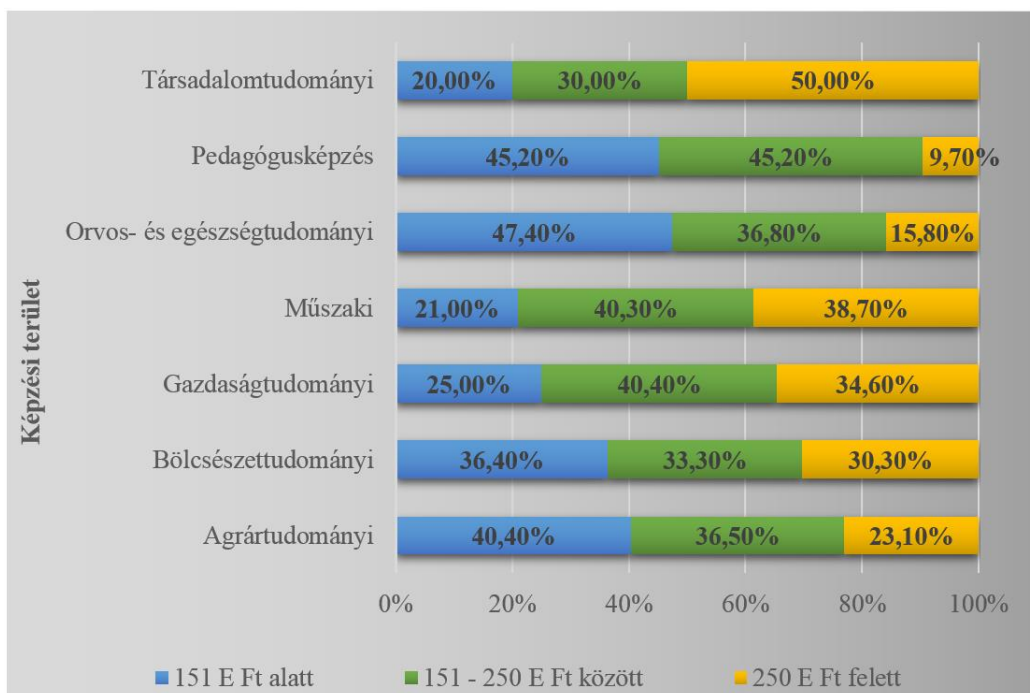
N=475

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **10. ábra** a vizsgált három csoport átlagos havi nettó jövedelmét mutatja. Tudjuk, hogy a pályakezdők jövedelmei jelentősen eltérhetnek a tapasztalattal rendelkezők jövedelmétől. A fenti ábra azonban nem mutat jelentős eltérést az végzési évek között. A SZIE-n végzett legalacsonyabb jövedelmű csoport bére a magyar átlagbér körüli összegnek felel meg, ekkora átlagjövedelemmel a

válaszadók mintegy egyharmada rendelkezik. A bérek, jövedelmek alakulását munkaerő-piaci tényezők mellett, hazánkban regionális különbségek is meghatározzák. Jelentős különbségek vannak azonban szakterületenként is.

11. ábra: Mennyi az Ön átlagos havi nettó összjövedelme? – képzési terület szerinti bontásban

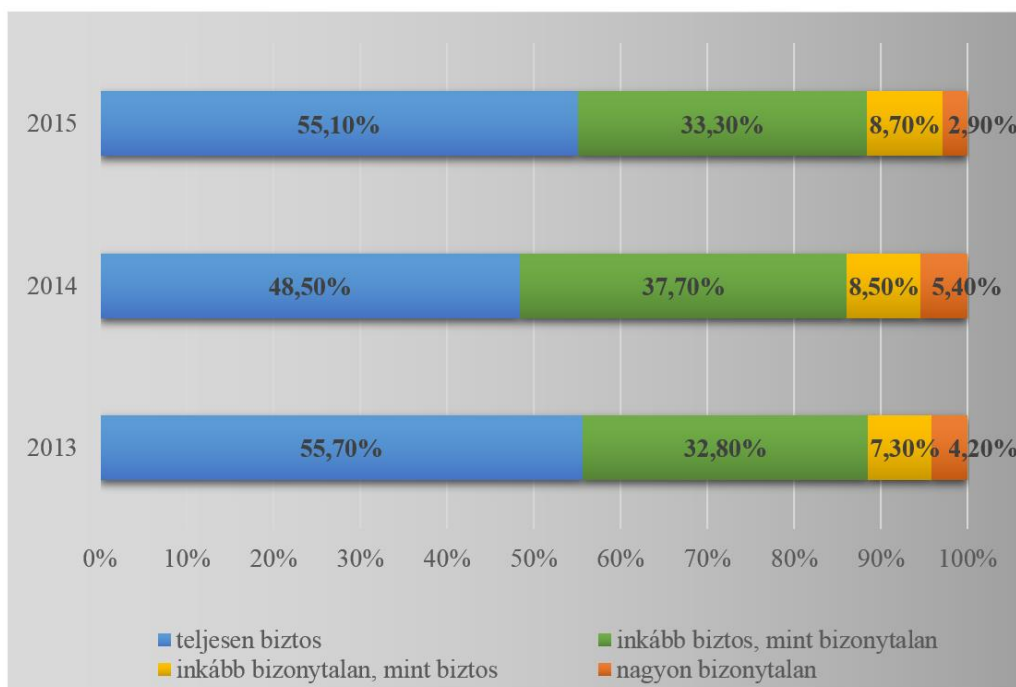

N=472

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **11. ábra** a végzetek átlagjövedelemének nagyságát mutatja a képzési terület függvényében. A legalacsonyabb jövedelmi sávban lévők legnagyobb aránya az orvos- és egészségtudományi valamint a pedagógia területén figyelhető meg. A 250 ezer forint felett keresők legnagyobb aránya pedig a társadalomtudományi területen végzetek körében jellemző.

**12. ábra: Jelenlegi munkahelye mennyire biztos, vagy bizonytalan?
Úgy gondolja, hogy egy év múlva is ugyanennél a cégnél fog dolgozni?**

N=460

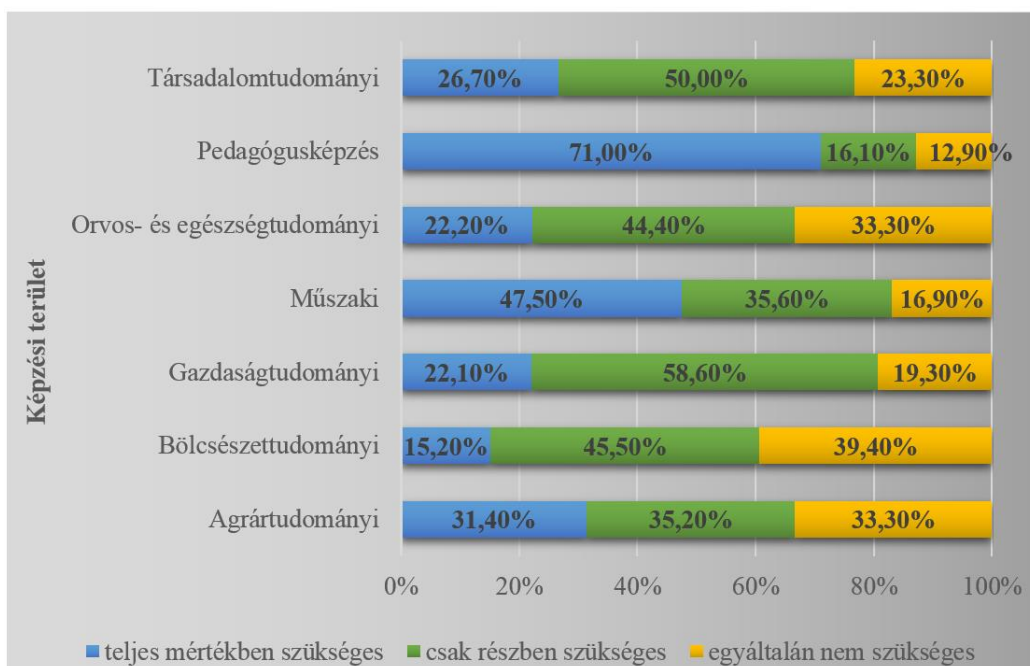
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **12. ábra** bemutatja, hogy végzett hallgatóink véleménye szerint mennyire biztos a jelenlegi munkahelyük. Az eredmények azt mutatják, hogy munkahelyi bizonytalanságok csak kismértékben vannak jelen a végzetek életében. A válaszadók közel 90%-a mindhárom végzési évben teljesen, vagy inkább biztos a felméréskori munkahelyében.

A diploma és a munkahely kapcsolata

A következőben azt vizsgáljuk, hogy a megkérdezett végzett hallgatók megszerzett ismeretei és diplomája hogyan illeszkedik jelenlegi munkahelyük elvárásaihoz, illetve hogy mennyire van szükségük munkahelyükön a megszerzett tudásra.

13. ábra: Milyen mértékben szükséges a megszerzett diploma jelenlegi munkája ellátásához? – képzési terület szerinti bontásban

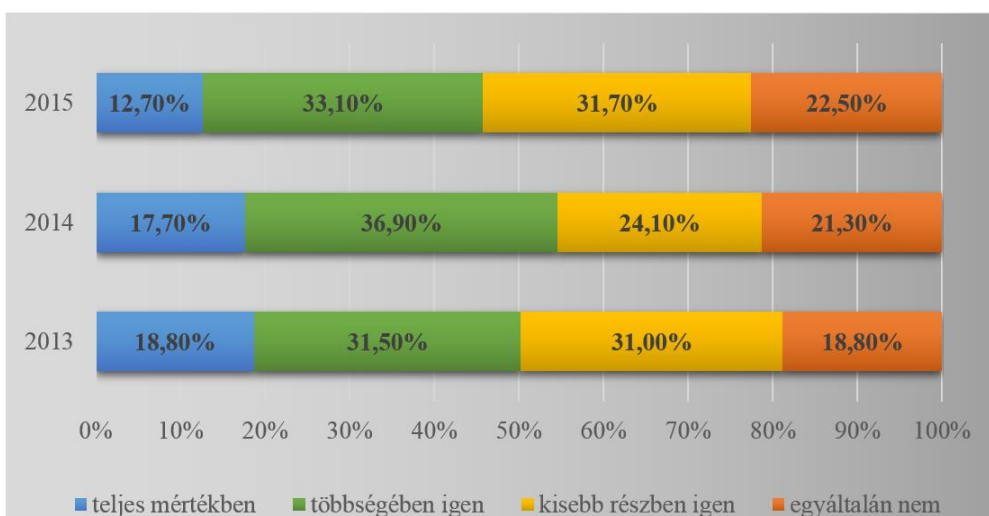
N=478

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **13. ábra** arra utal, hogy a SZIE-n végzett hallgatók mennyire tudták hasznosítani a megszerzett diplomájukat a felméréskori munkahelyükön. Itt jelentős eltérések tapasztalhatók képzési területek szerint. A pedagógusképzésben résztvevők eredménye kiemelkedik a mezőnyből,

a végzettek 71%-a teljes mértékben szükségesnek érzi diplomáját a munkája ellátásához. A műszaki területen végzettek ugyanezen eredménye szintén magas arányt mutat. A bölcsészettudományi képzési területen végzettek válasza a legkevésbé kedvezőek, itt a végzettek 84,9%-a egyáltalán nem vagy csak részben tudta hasznosítani diplomáját a munkahelyén.

14. ábra: Az a szak, amit végzett az egyetemen, milyen mértékben juttatta hozzá azokhoz az ismeretekhez, amelyekre a munkahelyén szüksége van?

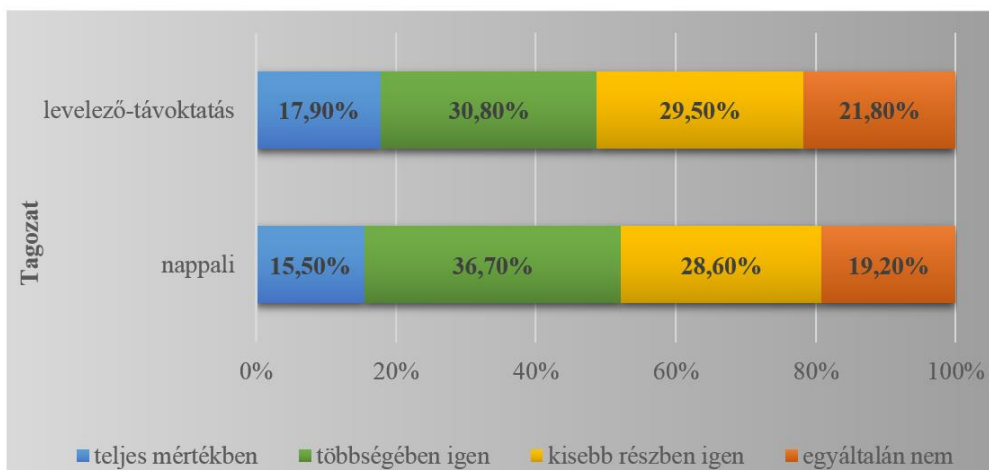

N=481

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **14. ábra** eredményei azt mutatják, hogy a végzett hallgatók mennyire érzik úgy, hogy az egyetem olyan ismeretekhez juttatta hozzá őket, amelyre a munkahelyükön szükségük van. Az ábra a végzési évek bontásában mutatja be az eredményeket. Végzési évenként nem fedezhető fel szignifikáns eltérés a vélemények között. Ugyanezt megvizsgáltuk tagozat és képzési szint szerint is.

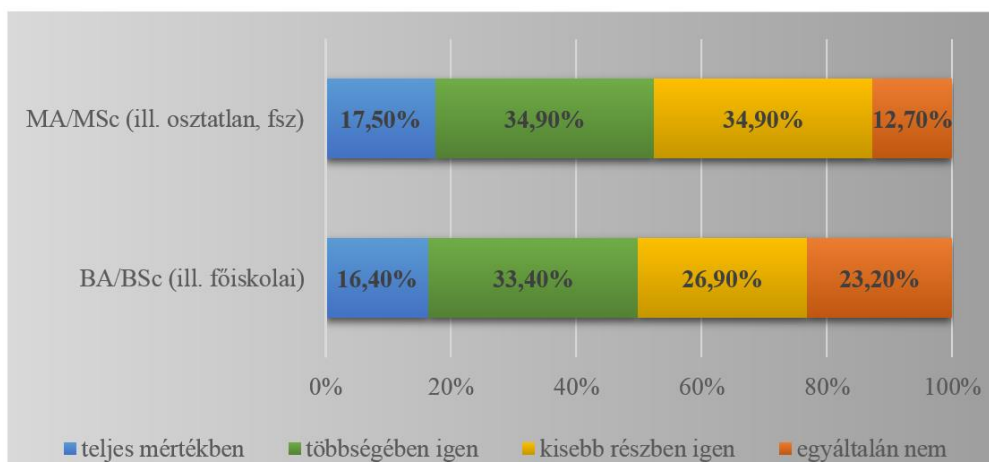
15. ábra: Az a szak, amit végzett az egyetemen, milyen mértékben juttatta hozzá azokhoz az ismeretekhez, amelyekre a munkahelyén szüksége van? – tagozat szerinti bontásban

N=481

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

16. ábra: Az a szak, amit végzett az egyetemen, milyen mértékben juttatta hozzá azokhoz az ismeretekhez, amelyekre a munkahelyén szüksége van? – képzési szint szerinti bontásban

N=481

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **15. és 16. ábra** alapján megállapítható, hogy a tagozat szerint egyáltalán nincs jelentős eltérés a megszerzett ismeretek szükségességét illetően. Vagyis a levelező és távoktatásban résztvevők azonos mértékben tudják hasznosítani megszerzett ismereteiket a nappali tagozatosokkal.

A képzési szint szerint csak legkedvezőtlenebb véleményt nyilvánítók között van szignifikáns eltérés; az alapszakot végzettek nagyobb eséllyel nyilatkoznak úgy, hogy egyáltalán nem azokhoz az ismeretekhez juttatta hozzá az egyetem őket, amire a munkahelyükön szükség van.

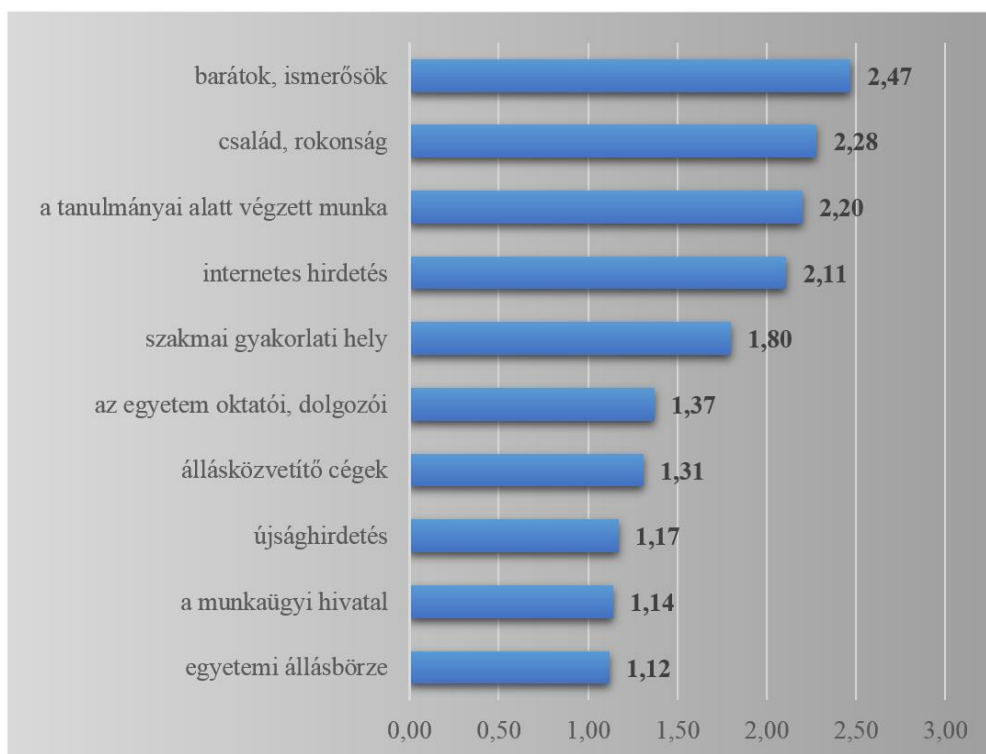
A következőkben arról kérdeztük a végzetteket, hogy kinek a segítségével helyezkedtek el a felmérés kori munkahelyükön.

Munkával való elégedettség

Az alábbiakban bemutatjuk, hogy végzett hallgatóink mennyire elégedettek jelenlegi munkájukkal, illetve az elégedettséggel kapcsolatos összefüggéseket vizsgáljuk. Az elégedettség egyik indikátora a munkahelyváltás tervezése, ezt is vizsgáljuk.

17. ábra: Hogyan, kiknek a segítségével helyezkedett el jelenlegi munkahelyén? Milyen szerepet játszottak ebben a következő szempontok? (átlag)

1= egyáltalán nem játszott szerepet, 5= nagy szerepet játszott

N>440

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

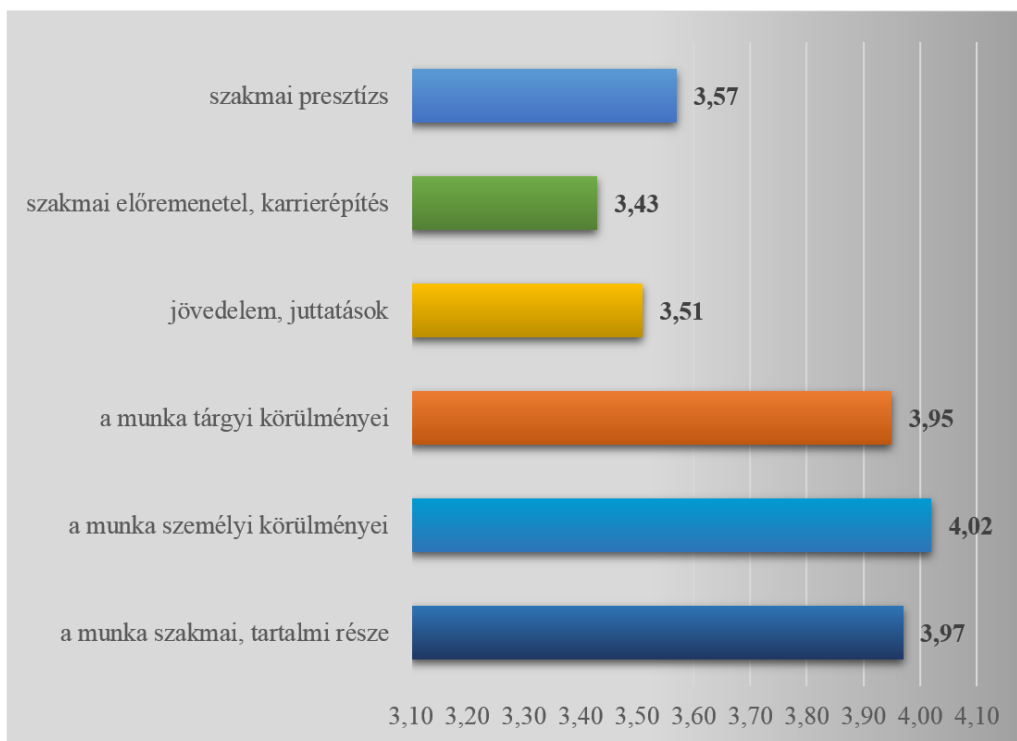
A **17. ábráról** leolvasható, hogy az abszolvált diákokat leginkább a barátok, ismerősök segítették a munkaerő-piaci elhelyezkedésben. A fenti ábra alapján megállapítható, hogy az elhelyezkedési esélyeket a barátok, ismerősök szerepe növeli leginkább. A munkaerő-piacon gyakran alkalmazott módszer az ajánlás, amikor az egyébként alkalmas emberre a már ott dolgozó személy (álláskereső barátja, ismerőse) segítségével figyelnek fel a munkáltatók. Második helyen a család és a rokonság áll, ők is jelentősebb mértékben segítettek elhelyezkedni a munkaerőpiacon a megkérdezetteknek. Szorosan a harmadik helyen áll az a vélemény is (2,20-as átlag), hogy a diákok a tanulmányaik alatti munkahelyük/ szakmai gyakorlati helyük segítségével, vagy esetleg éppen ott helyezkedtek el. Sok hallgató már a tanulmányai alatt dolgozik, diákmunkát, vagy szakmai gyakorlatot végez. Számos esetben van arra lehetőség, hogy ennél a vállalatnál folytassák a munkát a diploma megszerzését követően. Az internetes hirdetések jelentősége csak ezután következik.

A válaszadóknak segítettek az egyetemen dolgozók (1,37-es átlag) és a közvetítő cégek is (1,31-es átlag).

A válaszok közül a legalacsonyabb pontszámot kapták: újsághirdetés (1,17-es átlag), munkaügyi hivatal (1,14-es átlag), egyetemi állásbörze (1,12-es átlag). A felmérésből az látható, hogy egyre kisebb a nyomtatott sajtóban megjelenő álláshirdetések szerepe. A munkaügyi hivatali közvetítéssel kapcsolatban pedig feltételezhető, hogy oda az alacsonyabb végzettségűek gyakrabban regisztrálnak; így munkaerő-közvetítő szerepük is kisebb. A rangsorolást az egyetemi állásbörzén történő elhelyezkedés zárja.

18. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával az alábbi szempontok szerint? (átlag)

Kérem, osztályozzon 1-től 5-ig, az iskolai osztályzatnak megfelelően.

N>479

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Végzett hallgatóinkat megkértük arra, hogy értékeljék munkájukkal kapcsolatos elégedettségüket is. Az elégedettséget egy 1-től 5-ig terjedő skálán hat szempont szerint értékelhették a válaszadók. Az értékelési szempontok a munka személyi körülményei, a munka szakmai, tartalmi része, a munka tárgyi körülményei, a szakmai presztízs, a jövedelem és juttatások, és végül a szakmai előremenetel, karrierépítés voltak.

A **18. ábrából** kiderül, hogy a munkavállalók legjobban a szakmai előremenetelt (3,43), a jövedelmet és juttatásokat (3,51) valamint a szakmai presztízst (3,57) hiányolják munkájukból.

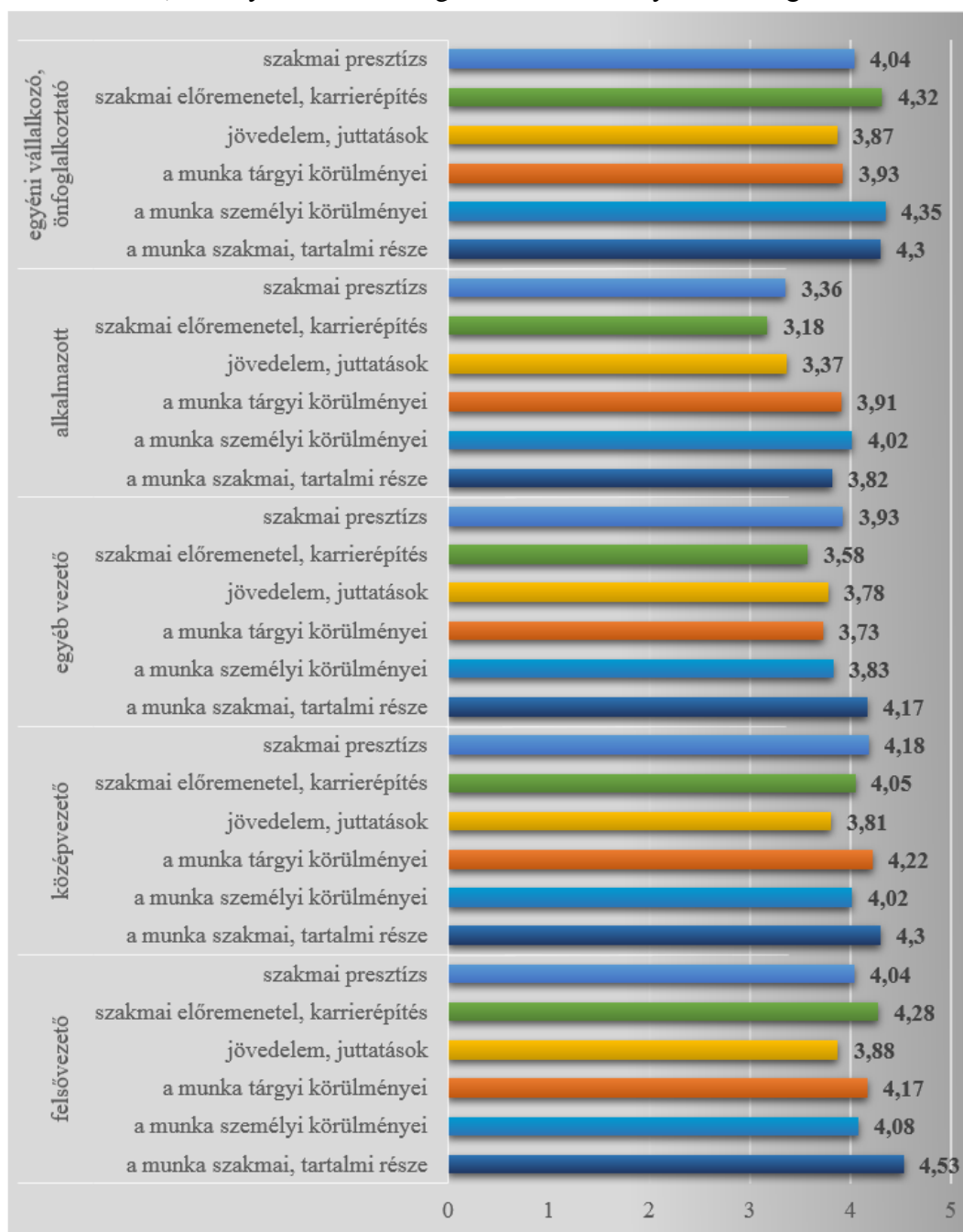
A legmagasabb értéket a munka személyi feltételei kapták, (4,02) amely arra enged következtetni, hogy a munkavállalók legjobban a munkahelyi légkörrel és munkatársaikkal vannak megelégedve. Ez megnyugtató tényként szolgálhat, ugyanis Páskuné (2007) tanulmányából kiderül, hogy a munkahelyi elégedettség összetevőiből a legfontosabb az, hogy általában jól érezzék a munkavállalók magukat a munkahelyen, mert akkor a többi területen is képesek örömet lelteni a munkájukban.

Feltételezésünk szerint az életkor összefüggésben állhat a munkahelyi elégedettséggel. A születési évet a fenti véleményekkel összevetve azt találtuk, hogy a szempontok közül csak egyik áll összefüggésben az életkorról, mégpedig a munka személyi körülményei. Rangkorreláció segítségével kimutatható, hogy az idősebbek rendre elégedettebbek munkájuk személyi körülményeivel ($r_{\text{spearman}}=0,128$; $p=0,004$; $N=492$).

A munkahelyi elégedettség természetesen attól is függhet, hogy az illető milyen beosztásban dolgozik. A **19. ábra** ennek részleteit mutatja be.

19. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával az alábbi szempontok szerint? (átlag) – beosztás szerinti bontásban

Kérem, osztályozzon 1-től 5-ig, az iskolai osztályzatnak megfelelően.

N=483

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Többszemponos varianciaanalízissel ellenőrizve a csoportok közötti eltéréseket néhány érdekességet kiemelve az tapasztalható, hogy az egyéni vállalkozók elégedettsége nem tér el szignifikánsan sem az alkalmazottak, sem pedig a vezetők elégedettségétől a jövedelem szempontjából.

Az egyéni vállalkozók elégedettsége egyetlen ponton tér el jelentősen a többi csoport eredményeitől, a szakmai előremeneteli, karrierépítési lehetőségek terén.

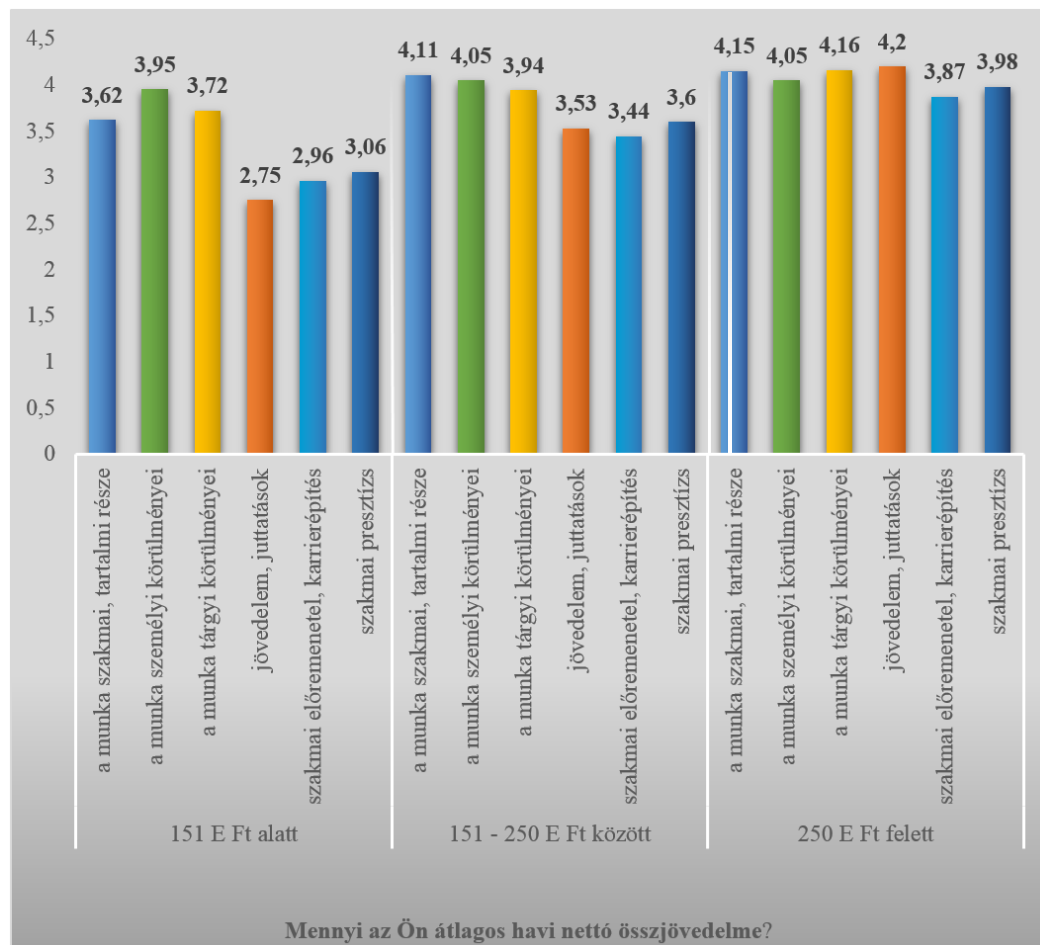
A munka szakmai, tartalmi része esetén egyértelmű különbség mutatkozik a vezetők (felső és közép) és az alkalmazottak között. Az alkalmazottak ugyanis kevésbé elégedettek munkájuk szakmai, tartalmi részével.

Ugyanez a helyzet a szakmai előremenetel, karrierépítés esetén. Ráadásul az önfoglalkoztatók jelölték átlagosan a legmagasabb elégedettséget az előremenetel tekintetében.

A munkával való elégedettség gyakran a jövedelemtől is függ. A **20. ábra** segítségével ezekre a különbségekre világítunk rá.

20. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával az alábbi szempontok szerint? (átlag) – havi nettó jövedelem szerinti bontásában

Kérem, osztályozzon 1-től 5-ig, az iskolai osztályzatnak megfelelően

N=473

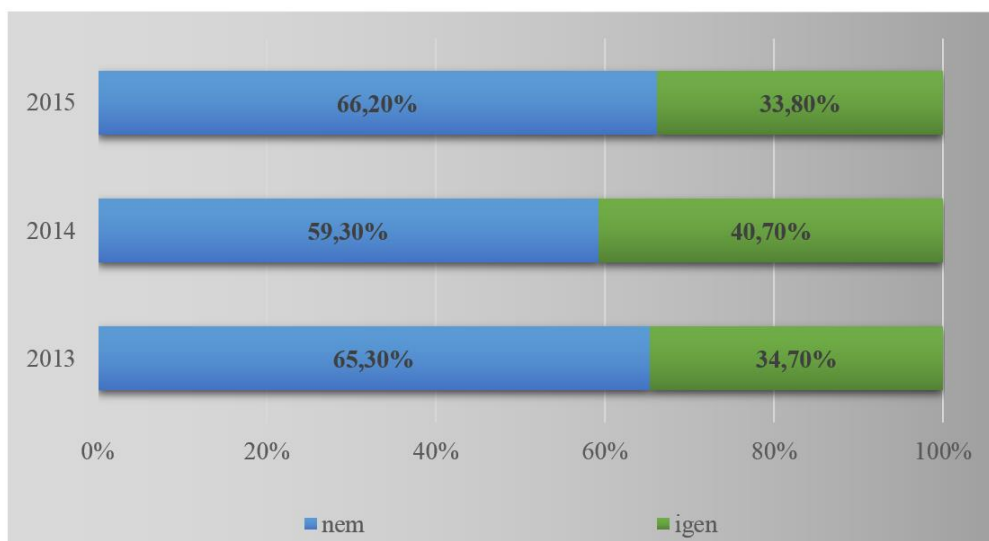
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **20. ábrából** az látszik, hogy alapvetően a legtöbb szemponttal kapcsolatos elégedettség esetén igaz, hogy a magasabb jövedelemmel magasabb elégedettség jár együtt. Különösen igaz ez, ha a 151 ezer forint alatti

jövedelemüket hasonlítjuk a 250 ezer forint feletti jövedeleműekhez. Szignifikáns különbség ugyanis csak a munka személyi körülményei között nincs. Ez arra utal, hogy az egyetlen tényező, ami nem a jövedelem függvénye, az a munka személyi körülményeivel való elégedettség.

Az elégedettég szorosan összefügg azzal, hogy a munkavállaló meddig marad az adott munkahelyen. Végzett hallgatóinktól megkérdeztük azt is, hogy a jövőben tervezik-e, hogy munkahelyet változtatnak.

21. ábra: Tervezi-e, hogy munkahelyet változtat?

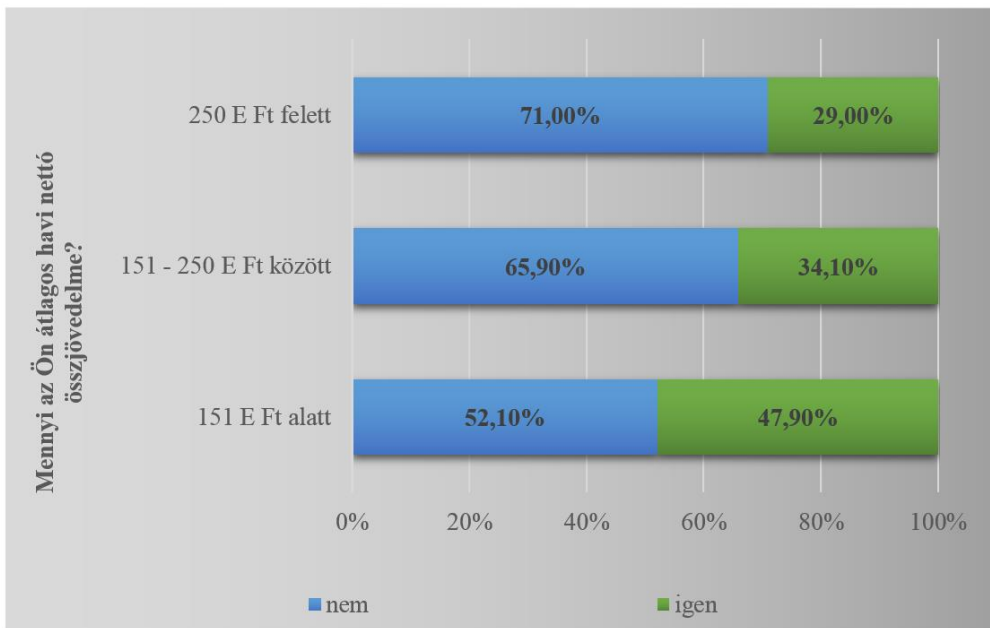

N=482

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **21. ábrán** végzési évenként követhetjük nyomon a munkahelyváltási szándékot. A végzettek többsége nem tervez munkahelyváltást, végzési évenként sem figyelhető meg ettől eltérő tendencia. Azt tapasztaltuk, hogy a váltást inkább a jövedelem befolyásolja. Ezt a **22. ábrán** mutatjuk be.

22. ábra: Tervezi-e, hogy munkahelyet változtat? – havi nettó jövedelem szerinti bontásában

N=470

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

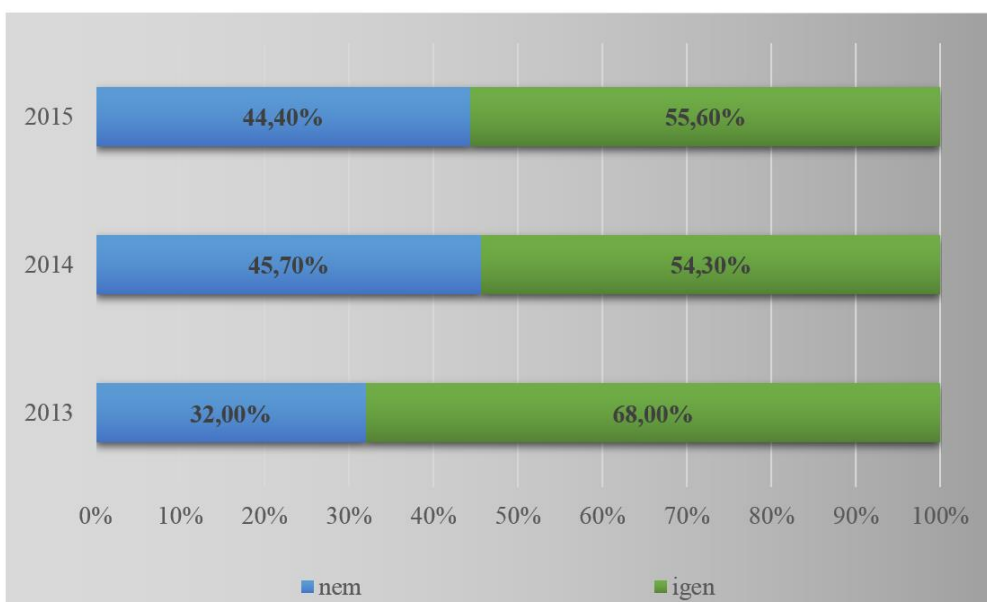
A **22. ábra** is érzékelteti, de a statisztikai próba is igazolja, hogy összefüggés figyelhető meg a jövedelem és a munkahelyváltási tervek között.

Az alacsony jövedelműek ugyanis nagyobb eséllyel nyilatkoztak úgy, hogy munkahelyváltást terveznek.

Munkába járás

A telefonos felmérés alkalmával megkérdeztük végzett hallgatóinkat munkahelyük és a lakhelyük relációjáról. Kíváncsiak voltunk, hogy mivel járnak munkába, és mennyi időt vesz igénybe a munkába járás. Továbbá az ezekkel kapcsolatos összefüggésekre is igyekeztünk rávilágítani.

23. ábra: Lakóhelye és munkahelye ugyanazon a településen van?

N=480

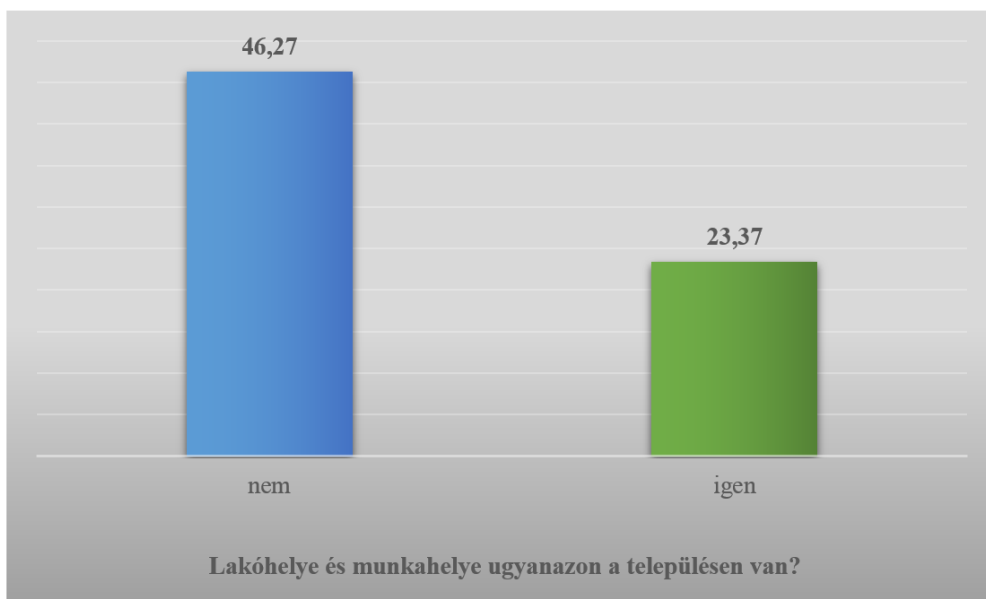
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **23. ábra** tanúsága szerint a megkérdezettek több mint fele ugyanazon a településen él, ahol dolgozik (2013-ban végzetek 68%-a, a 2014-ben végzetek esetében 54,3%-a, a 2015-ben végzetek 55,6%-a).

Eltolódnak az arányok a végzés évének tekintetében: a 2013-as év során végzetek esetében még csak körülbelül egyharmaduknak volt lakhelyétől eltérő helyen a munkahelye (32%), míg a 2014 és 2015-ben végzetek esetében a megkérdezettek közel fele dolgozott a lakhelyétől különböző településen (45,7% és 44,4%). Ennek oka az lehet, hogy ha kezdetben nem is, de idővel törekszenek a végzetek olyan munkahelyet választani, amely egy településen van a lakhelyükkel; vagy fordítva, igyekeznek közel költözni a munkahelyükhöz.

A közeli munkahelyhez való ragaszkodás nem a véletlen műve. A munkába járást ugyanis könnyen megnehezítheti a nagy távolság. Éppen ezért azt is megkérdeztük a végzettektől, hogy mennyi idő alatt érnek be munkahelyükre.

24. ábra: Mennyi idő (perc) alatt ér be a munkahelyére? (átlag)

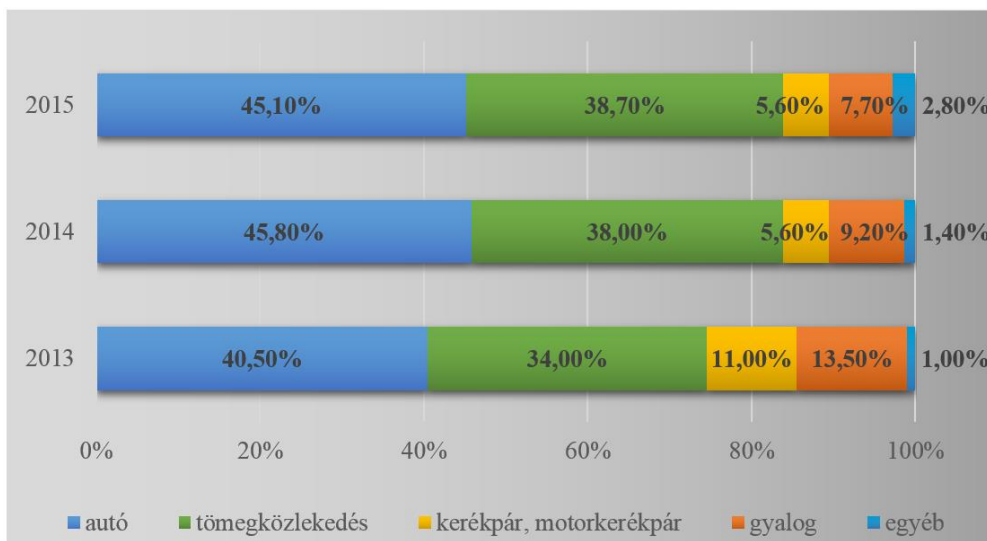
N=470

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **24. ábra** szemlélteti, hogy azok a válaszadók, akik nem a lakóhelyükkel azonos településen dolgoznak, átlagosan 46 perc alatt érnek be munkahelyükre, azonban akik ugyanazon a településen laknak és dolgoznak, azoknak fele annyi időre van szükségük, – átlagosan 23 perc – hogy beérjenek dolgozni.

A KSH (2013) 15 ezer háztartásra kiterjedő minta alapján készített felmérése szerint, a munkába járásra fordított átlagos idő 2012-ben 23 perc volt. Ahogy a fenti ábrán is láthatjuk, a 2013 és 2015 között a Szent István Egyetemen abszolutóriumot szerzett hallgatók esetében – amennyiben a lakóhely és a munkahely földrajzilag elválnak egymástól – a munkába járás időtartama átlagosan 46 perc. Ez több mint kétszerese a KSH felmérésének adataihoz képest és közel kétszerese a megtett idő abban az esetben is, ha nem azonos településen található a munkahely és a lakóhely.

25. ábra: Milyen közlekedési eszközt vesz igénybe a munkába járáshoz?

N=485

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **25. ábrán** azt mutatjuk be, hogy végzettjeink mivel járnak be munkahelyükre. A végzettek között legnagyobb részarányt a személygépkocsi adja, minden végzési évben 40% feletti ez az arány.

A második leggyakrabban előforduló munkába járási mód a tömegközlekedés. A gyalogos közlekedés képvisel még magasabb részarányt, leginkább a 2013-ban végzetekre jellemző, hogy gyalog járnak munkába. Ez azzal a korábbi megállapítással állhat összefüggésben, hogy a dolgozók idővel törekednek a lakóhely és a munkahely közötti távolság csökkentésére.

A KSH (2013) felmérése szerint a lakosság napi közlekedése tekintetében a személygépkocsi 56%-os részarányt képvisel, a közösségi közlekedés pedig 39%-ot. A fennmaradó közlekedési módokat azok veszik igénybe, akiknek a munkahelye a lakóhelyével azonos településen található.

A 2011-es népszámlálási adatokból kimutatható, hogy a munkába járás eszköze nem csak a településtípustól és a távolságtól, hanem a jövedelmi helyzettől is nagyban függ.

Ezt a jelen felmérés is igazolta, ugyanis a magas jövedelműek nagyobb valószínűséggel választják az autót, az alacsonyabb jövedelműek pedig a tömegközlekedést közlekedési eszközü.

A **7. táblázatból** is kitűnik, hogy a motorkerékpár és a gyaloglás szintén még mindig inkább az alacsonyabb jövedelműek közlekedési eszköze.

7. táblázat: Havi nettó összjövedelem és a munkába járás eszköze közötti összefüggés

		Autó	Tömegközlekedés	Kerékpár, motorkerékpár	Gyalog	Összesen
151 E Ft alatt	Fő	33	65	21	22	141
	%	23,40%	46,10%	14,90%	15,60%	100%
	<i>St. rez.</i>	-3,7	1,8	2,9	1,7	
151 - 250 E Ft között	Fő	86	66	12	17	181
	%	47,50%	36,50%	6,60%	9,40%	100%
	<i>St. rez.</i>	0,7	-0,1	-0,6	-0,6	
250 E Ft felett	Fő	86	41	4	12	143
	%	60,10%	28,70%	2,80%	8,40%	100%
	<i>St. rez.</i>	2,9	-1,6	-2,2	-0,9	
Összesen	Fő	205	172	37	51	465
	%	44,10%	37,00%	8,00%	11,00%	100%

p<0,001

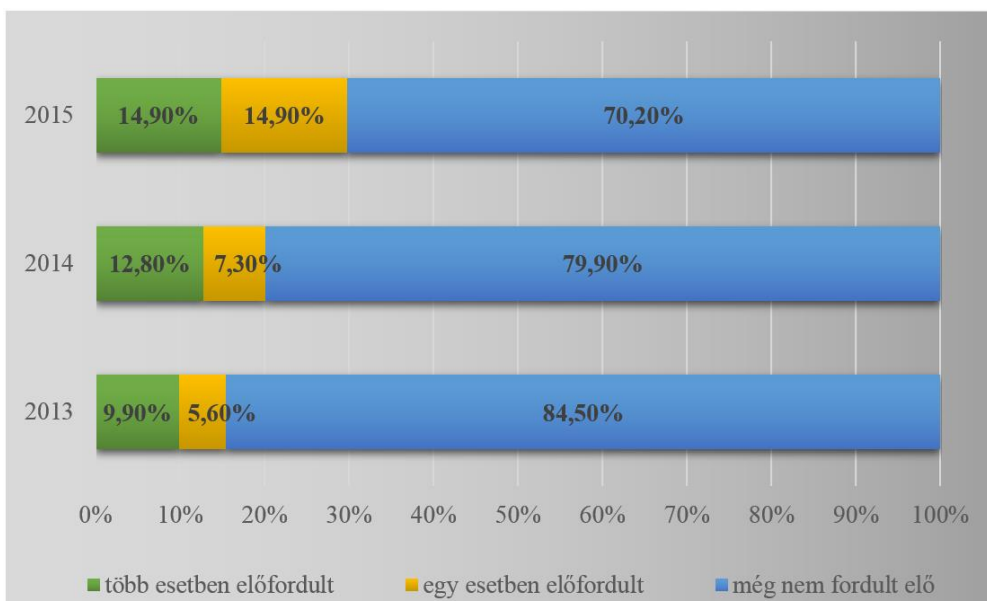
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Kapcsolattartás az alma materrel

A felsőoktatási intézmények tevékenységében egyre jelentősebb szerepet kap a végzett hallgatókkal történő kapcsolattartás. Magyarországon is elkezdődött az a folyamat, melyben a felsőoktatási intézmények törekednek társadalmi tőkájük bővítése érdekében a végzett hallgatóik alma materhez való kötődésének erősítésére.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók mennyire tartják a kapcsolatot egyetemi oktatóikkal, az intézménnyel és a karral, amelyen végeztek.

26. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet?

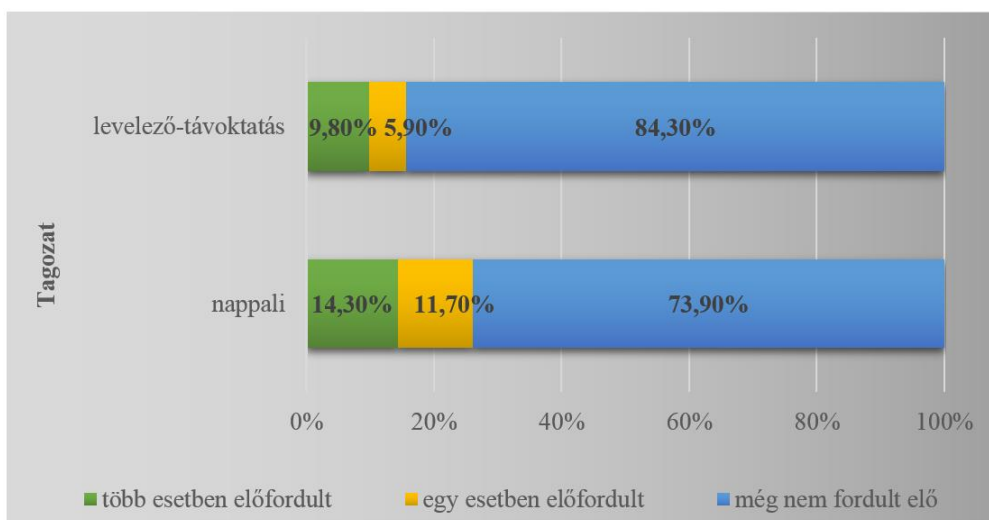

N=559

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **26. ábra** azt szemlélteti, hogy a hallgatók végzés után mennyire tartják a kapcsolatot volt oktatóikkal, illetve előfordult-e, hogy szakmai segítséget kértek valamelyik tanáruktól. Elsőként végzési évenként szemléltetjük ezt, habár elsősorban nem a végzés ideje határozza meg a kapcsolattartást. A 2013-ban végzetteknek természetesen több alkalmuk nyílhatott, vagy több esetben lehetett szükségük szakmai segítségre pusztán abból kifolyólag, hogy ők korábban befejezték tanulmányaikat.

27. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet? – tagozat szerinti bontásban

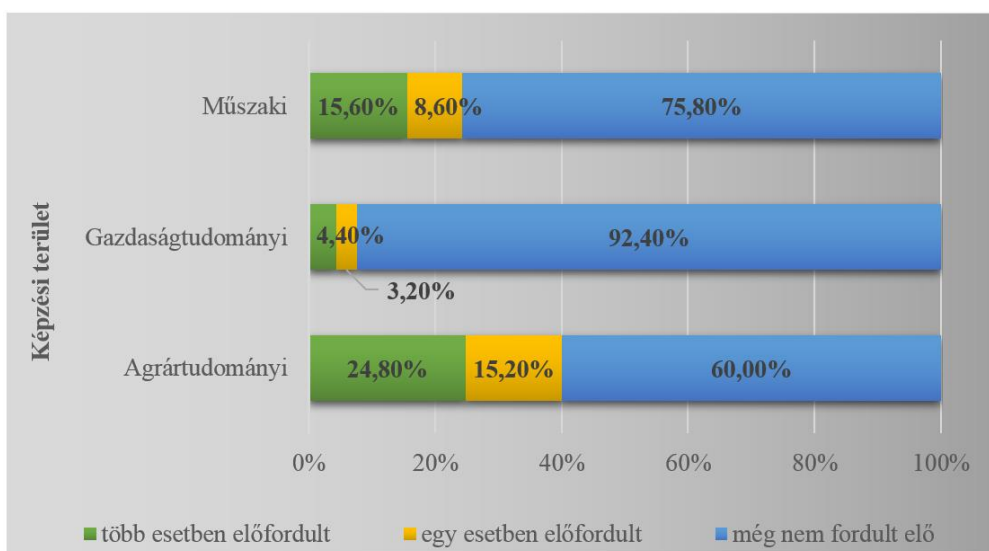
N=559

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **27. ábrán** ugyanezt ábrázoltuk, tagozat szerinti bontásban. Habár a statisztikai próba nem mutat szignifikáns eltérést, mégis érdemes megfigyelni, hogy a nappali tagozaton végzettek körében kisebb azok aránya, akik még sosem kértek szakmai segítséget oktatóiktól. A levelező képzésben részt vettek

84,3%-a még nem fordult szakmai segítségért korábbi oktatójához. Ez feltehetőleg azzal van összefüggésben, hogy a levelező képzésben kevesebb a kontaktóra, így a tanárok és diákok között kisebb eséllyel épül ki olyan kapcsolat, amely lehetővé tenné, hogy a későbbiekben a végzett hallgatók segítséget tudjanak kérni munkájukhoz. A válaszadásban ugyanakkor az is szerepet játszhat, hogy a nappali tagozaton végzettek nagyobb része pályakezdő, így nekik nagyobb szükségük lehet tanáraik szakmai segítségére.

28. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet? – képzési terület szerinti bontásban

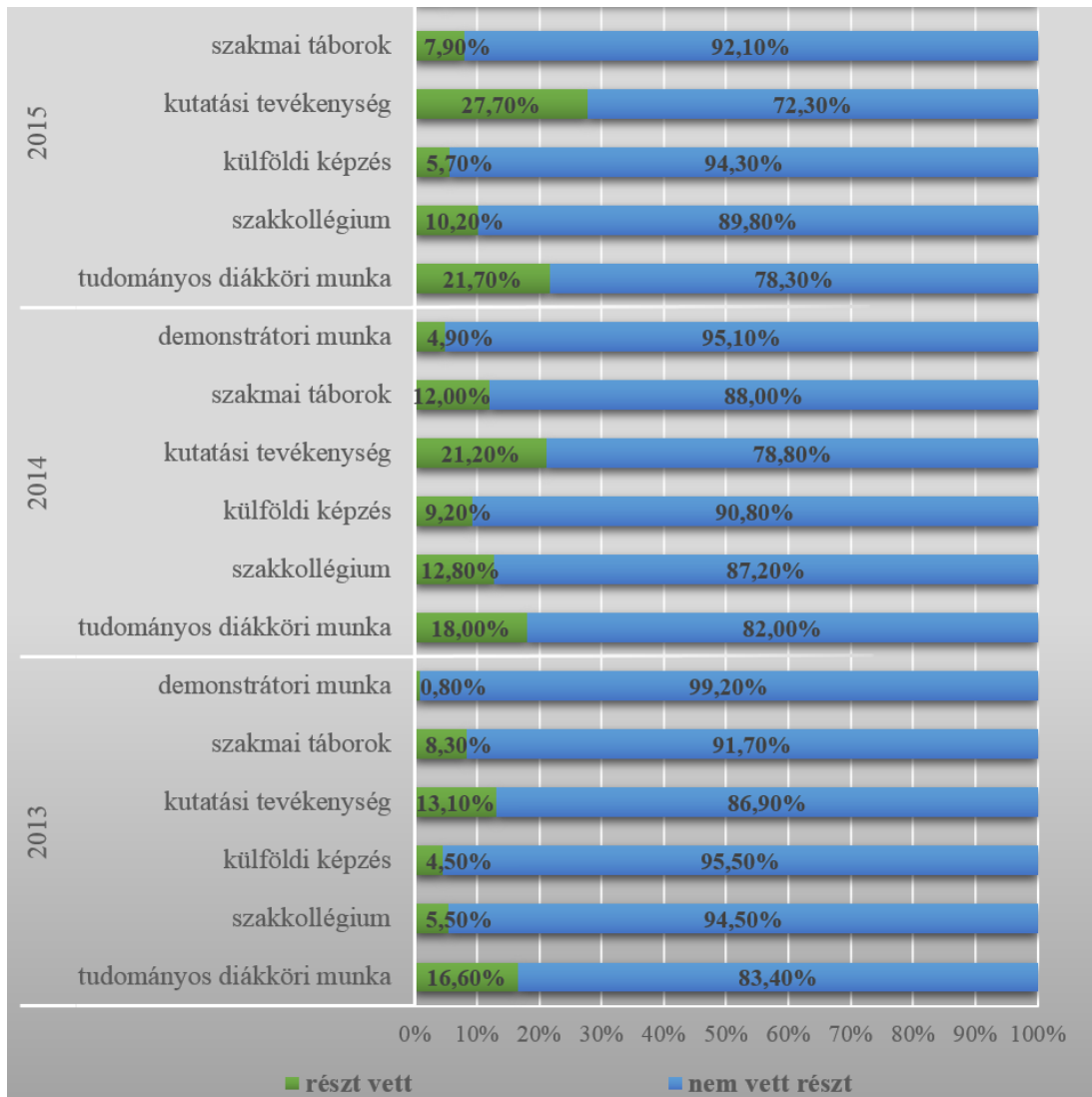
N=430

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **28. ábrán** a három legtöbb hallgatót tömörítő képzési terület esetében mutatjuk be ugyanezt. A gazdaságtudományi és agrártudományi képzési területek között statisztikailag is igazolható eltérések tapasztalhatók (sztenderdizált reziduumok alapján), az agrár területen végzettek ugyanis jóval

magasabb eséllyel kérnek végzés után szakmai segítséget volt oktatóiktól. Az agrár területen végzettek 24,8%-a már több esetben kért segítséget, míg a gazdasági területen végzettek esetében ez az arány csak 4,4%.

29. ábra: Egyetemi tanulmányai alatt részt vett-e a következő tevékenységekben?

N>541

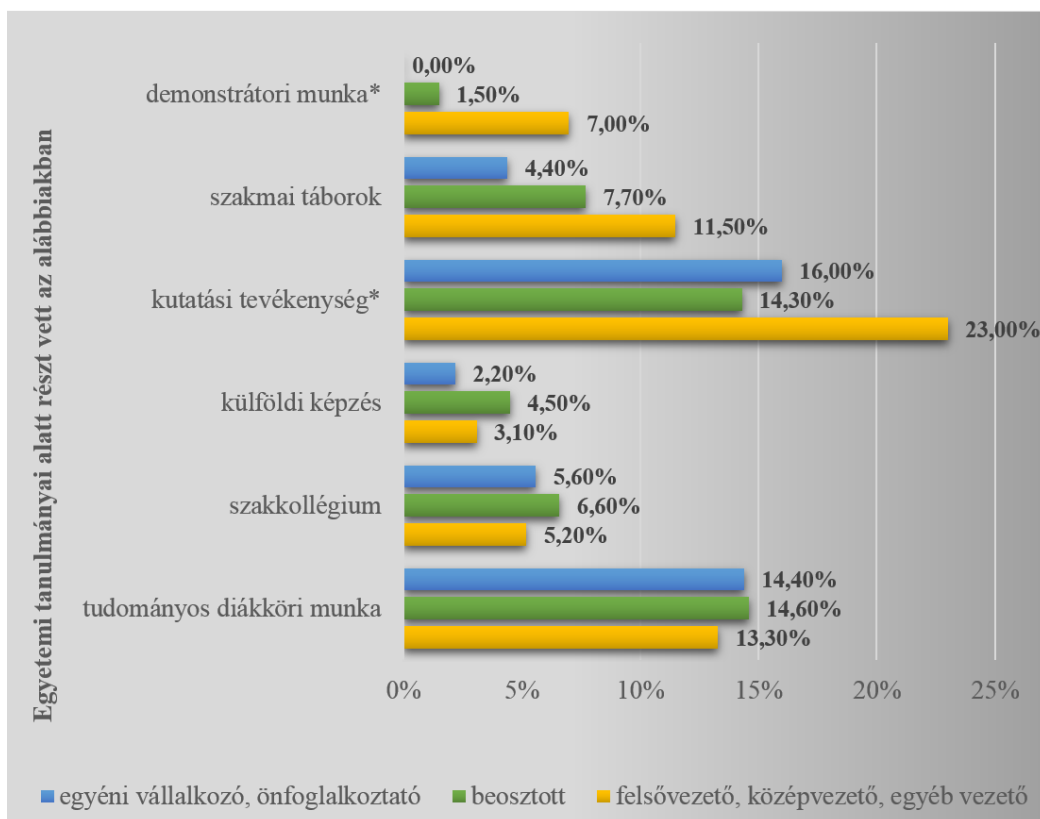
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **29. ábrán** a 2013 és 2015 között végzett hallgatók, egyetemi tanulmányaik alatt folytatott szakmai, illetve tudományos tevékenységekben való részvételi arányait figyelhetjük meg. A százalékos arányok alapján megállapíthatjuk, hogy a 2013 és 2015 között végzett hallgatók csak kis arányban vettek részt a fenti tevékenységekben. Legmagasabb a részvételi arány a kutatási tevékenységben és a tudományos diákköri munka készítésében. Amennyiben a három végzési évet egymáshoz viszonyítva elemezzük, megfigyelhető egy tendenciaszerű növekedés a kutatási tevékenységben és a tudományos diákköri konferencián (TDK) való részvételben. Amíg a TDK részvétel a 2013-ban végzettek esetében még csak 16,6%-os volt, a 2014-es évfolyam hallgatói már 18%-ban kapcsolódtak be ebbe a munkába. A 2015-ös évfolyamon végzettek esetében pedig a Tudományos Diákköri tevékenységben való részvétel aránya 21,7%-ra nőtt.

A kutatási tevékenységet végzők aránya is jelentősen változott: a 2013-as 13,1%-hoz képest, 2014-ben 21,2%-ra, majd 2015-re 27,7%-ra nőtt a részvételi arány.

Feltételezésünk szerint a fenti többlettevékenységek és az azok által megszerzett készségek és ismeretek fontosak a munkaerő-piaci érvényesülésben; illetve az is igaz, hogy a kiemelkedő képesség és szorgalom már az egyetemi évek alatt is megmutatkozik.

30. ábra: Egyetemi többlettevékenység és a jelenlegi beosztás közötti kapcsolat

$N > 524$; $*p < 0,05$

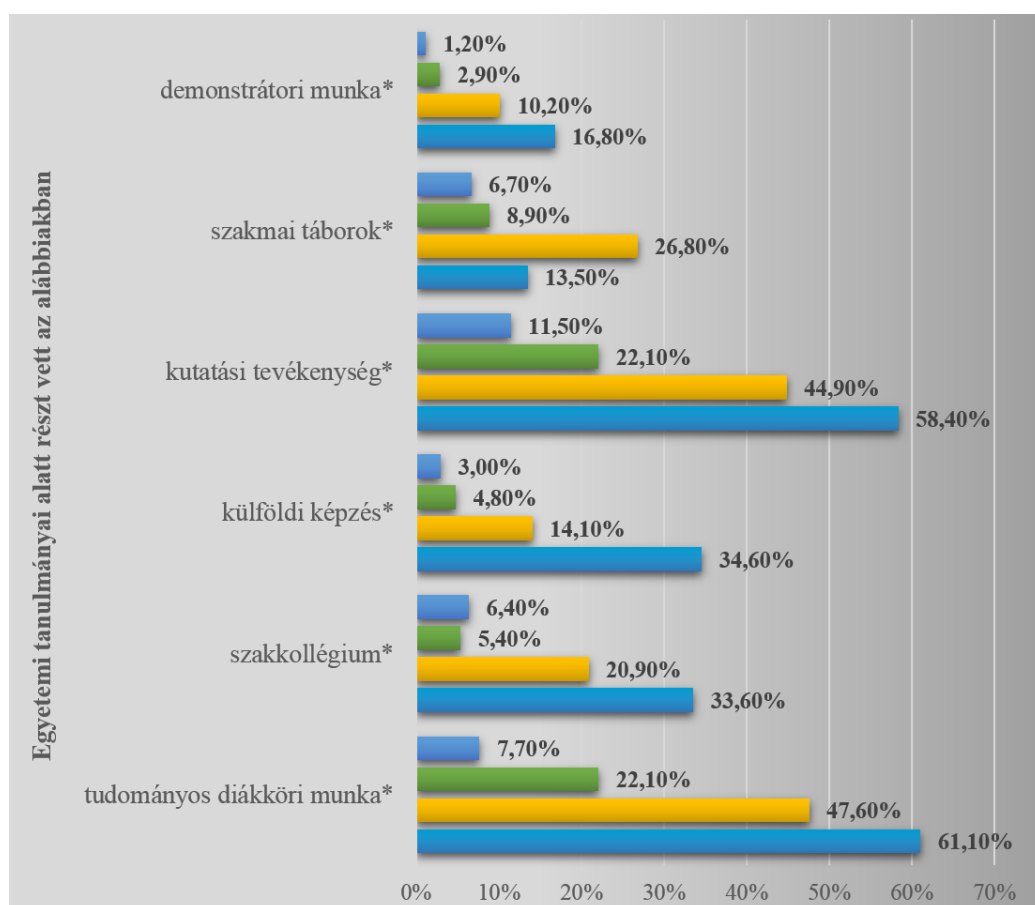
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **30. ábrán** azt vizsgáltuk, hogy milyen összefüggés van az egyetemi évek alatt végzett többletmunka, szakmai tevékenység, illetve a kutatási tevékenység és a szakmai előremenetel között. Szignifikáns hatást a demonstrátori munka és a kutatási tevékenység esetén találtunk. A felmérés azt mutatta, hogy akik ezekben a tevékenységekben részt vettek az egyetemi évek alatt, a felméréskor nagyobb arányban nyilatkoztak úgy, hogy valamilyen vezető pozíciót töltenek be. Felmerül a kérdés, hogy melyik tényező az ok és

melyik az okozat, vagyis azért sikeresek a végzetek, mert többlet ismereteket, tapasztalatot szereztek az egyetemi évek alatt, vagy eleve inkább a vezető beállítottságú hallgatók vesznek részt az ehhez hasonló többlet tevékenységekben.

Ami biztosnak tűnik, hogy ezek a tevékenységek erősítik a hallgató alma materhez való kötődését. Ennek bizonyítására mutatjuk be a **31. ábrát**.

31. ábra: Milyen gyakran tartja a kapcsolatot az egyetemmel, azzal a karral, ahol végzett? – többlet tevékenységek szerinti bontásban

*N>541; *p<0,05*

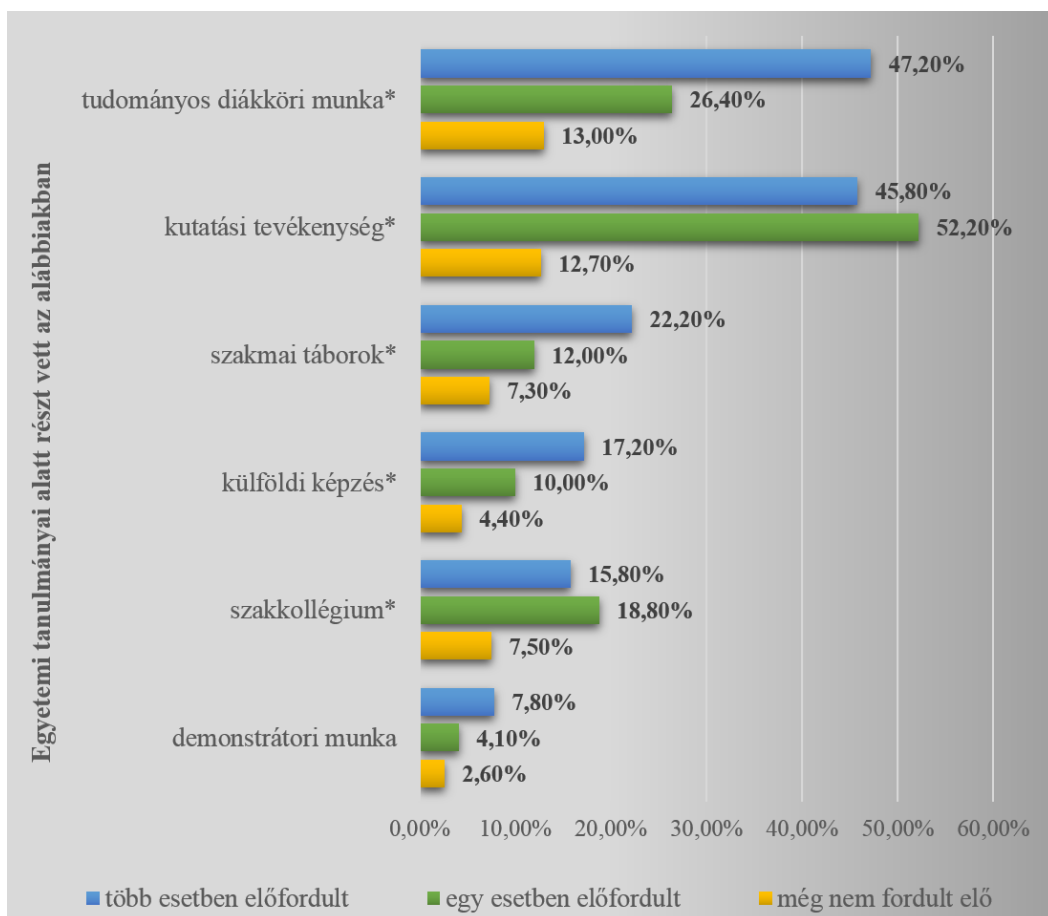
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A fenti ábra azt szemlélteti, hogy az egyes többlettevékenységekben résztvevők milyen gyakran tartják a kapcsolatot az egyetemmel, illetve a karral, ahol végeztek.

Az elvégzett keresztábra elemzések és statisztikai próbák igazolták, hogy azok, akik részt vettek ezekben a tevékenységekben aktív hallgatóként, később gyakrabban tartják a kapcsolatot az alma materrel. Ez azt igazolja, hogy a hallgatói kötődés kialakulásában jelentős szerepe van a fenti többlettevékenységeknek.

Hasonló összefüggés figyelhető meg a korábban már tárgyalt kérdéskör esetében is, mégpedig hogy milyen gyakran fordul elő, hogy a végzett hallgatók szakmai segítséget kérnek volt oktatójuktól.

32. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatótól, amióta elvégezte az egyetemet? – többlet tevékenységek szerinti bontásban

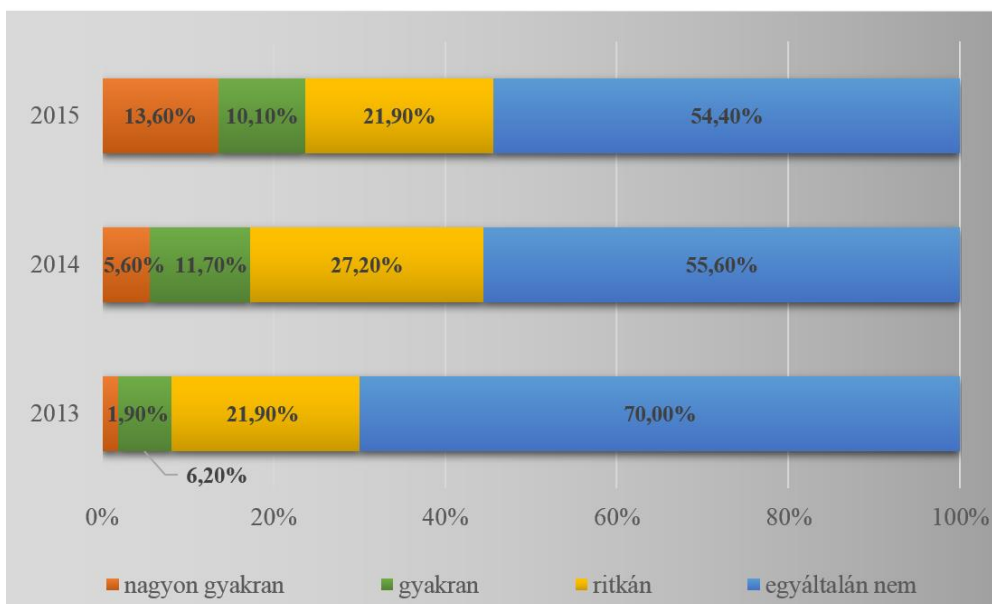

N>541

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **32. ábra** igazolja, hogy azok, akik részt vettek valamilyen többlet tevékenységben, később nagyobb eséllyel kérnek szakmai segítséget oktatóiktól. Ez is az alma materhez való erősebb kötődést jelzi, illetve arra utal, hogy ezek a tevékenységek segítenek a hosszabb távú hallgató-oktató szakmai kapcsolat kialakításában.

33. ábra: Milyen gyakran tartja a kapcsolatot az egyetemmel, azzal a karral, ahol végzett?

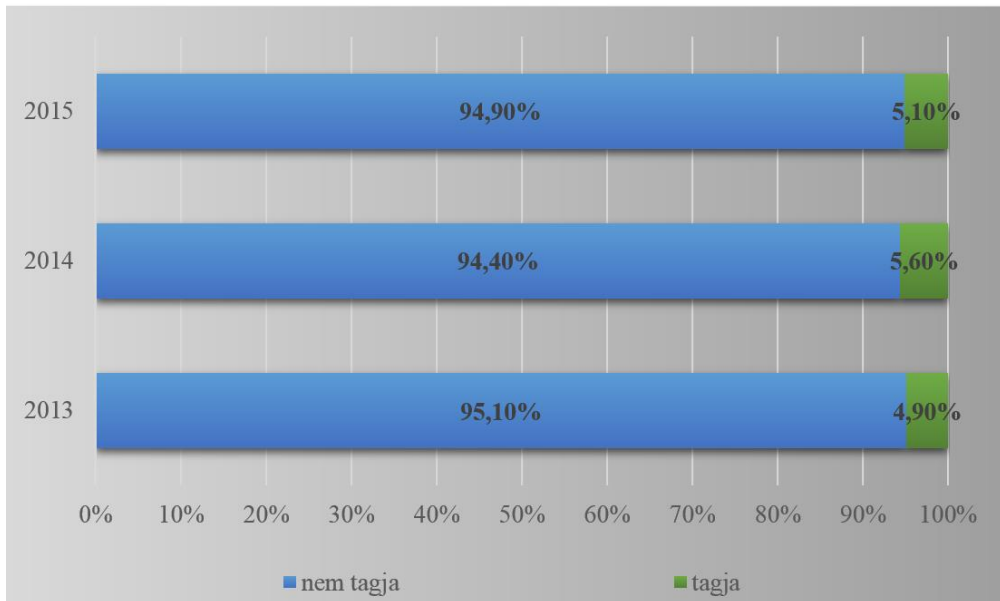
N=558

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **33. ábrán** azt követhetjük nyomon, hogy a kapcsolattartás gyakorisága milyen ütemben csökken az évek során. Feltételezésünk szerint a kapcsolattartás gyakoriságának csökkenése ugyanis az eltelt évek számával van összefüggésben.

A fenti ábra erre egyértelműen rávilágít, azonban ha megvizsgáljuk a többlet tevékenységeket nem vállalókat, azt láthatjuk, hogy az ő esetükben nincs szignifikáns eltérés az eltelt évek és a kapcsolattartás gyakorisága között. Ők mindhárom végzési évben ugyanannyira, szinte egyáltalán nem tartották a kapcsolatot az egyetemükkel.

34. ábra: Tagja-e valamilyen öregdiák szervezetnek?

N=541

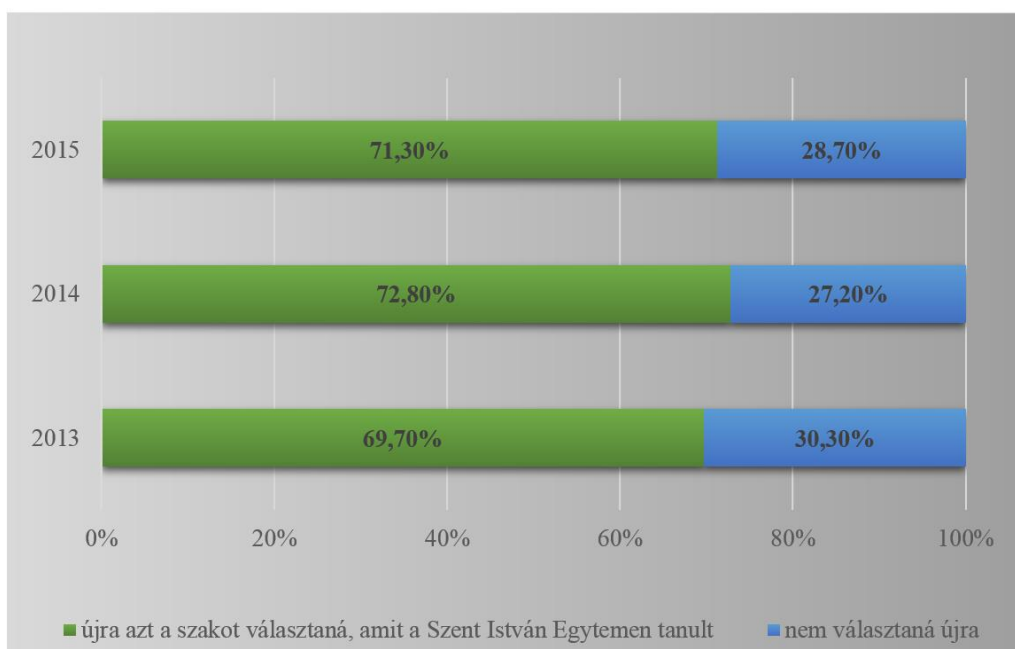
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A telefonos felmérés alapján a Szent István Egyetemen végzett hallgatók körülbelül 5%-a tagja valamilyen öregdiák szervezetnek. Tendenciáról a három végzési év távlatában nem beszélhetünk (34. ábra).

Pályaválasztási és intézményválasztási elégedettség

A következőkben arra keressük a választ, hogy végzett hallgatóink mennyire voltak elégedettek a szakválasztásukkal és intézményválasztásukkal. A pályaelégedettség számos tényező együttes hatásaként alakul ki, ezek közül a felmérés kitért a munka szakmai, tartalmi részére, az előmenetelre, a szakmai presztízsrre, a jövedelmi viszonyokra, illetve a munka személyi és tárgyi környezetével való elégedettségre.

35. ábra: Ha most kellene pályát választani, újra ezt a szakot választaná?

N=558

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

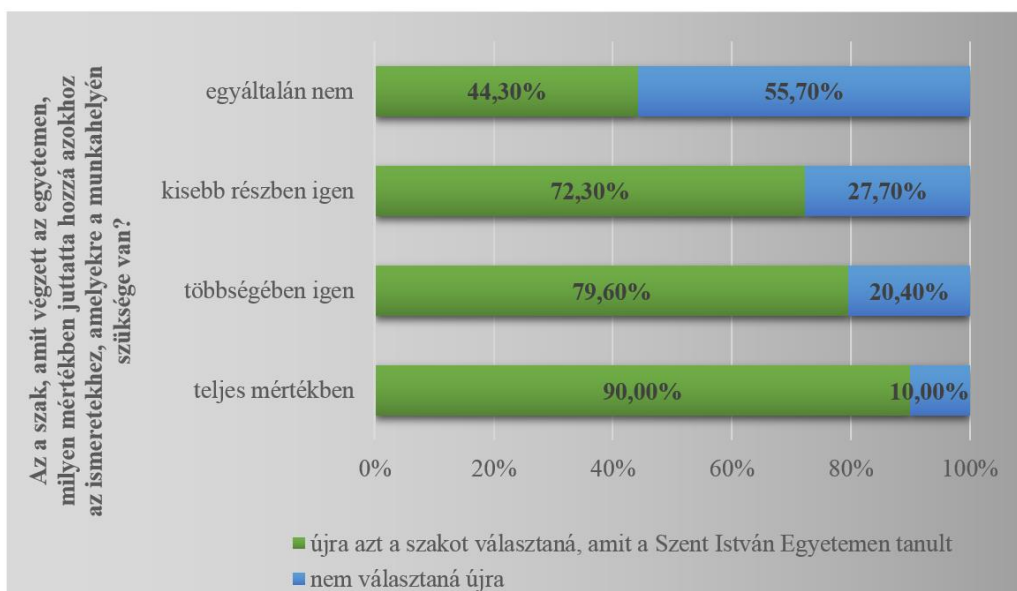
A **35. ábrából** kiderül, hogy az egyetemünkön tanult diákok közel háromnegyede újra azt a szakot választaná, amelyen a Szent István Egyetemen diplomát szerzett. A szakválasztással való elégedettség annak is köszönhető, hogy az egyetem weboldalán és a karok külön oldalain részletes leírás található a szakról és a követelményekről, így a hallgatók előzetesen tájékozódni tudnak a képzés tartalmáról.

Szilágyi (2007) szerint az egyetemre készülő diákok többsége tudatosan, átgondoltan választ a továbbtanulási lehetőségek, helyek közül; egy pálya választása lényegében tudatos, racionális problémamegoldási és döntési folyamat. Éppen ezért a későbbiekben kevesebben csalódnak az általuk választott egyetemben, választott szakban.

Nem elhanyagolható azonban azon végzett diákok száma, akik nem választanák újra az elvégzett szakot. Ők valószínűleg kevésbé elégedettek szakválasztásukkal, akár úgy is érezhetik, hogy pályát tévesztettek. Gyakran előfordul, hogy a diákok a képzés ideje alatt szembesülnek azzal, hogy nem álmaik szakmáját tanulják.

A válaszadó végzetek körülbelül 30%-át teszik ki azok, akik visszatekintve úgy nyilatkoztak, hogy nem választanák újra az elvégzett szakot. Kérdés, hogy a szakválasztási elégedetlenség mely tényezőkkel áll még összefüggésben.

**36. ábra: Ha most kellene pályát választani, újra ezt a szakot választaná?
– megszerzett ismeretek és végzett munka
illeszkedése szerinti bontásban**

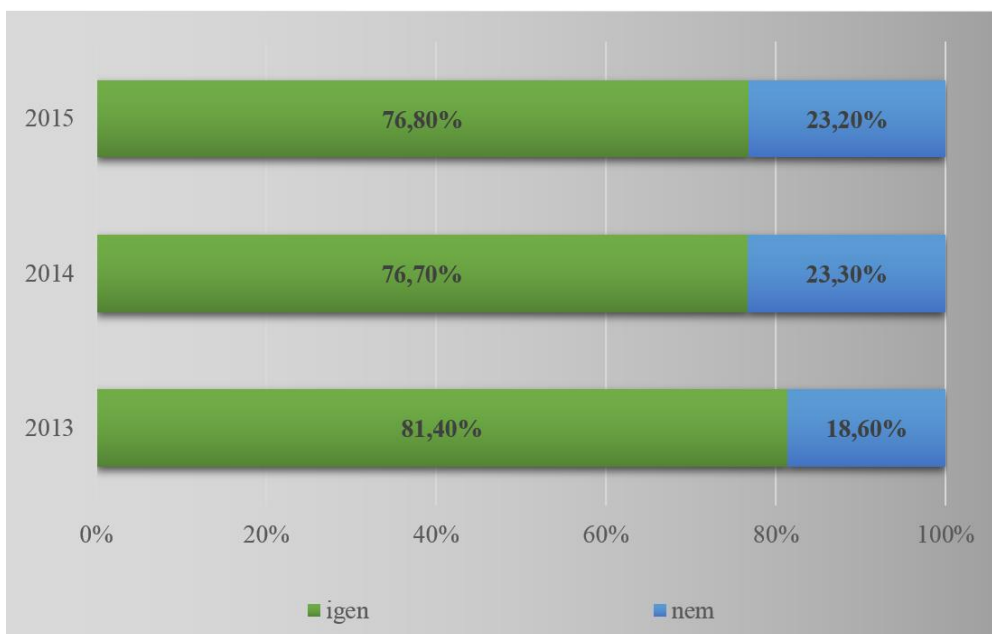
$N=479$; $p<0,01$

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **36. ábrán** világosan látható, hogy azon válaszadók, akik adott szakon végzett tanulmányaikról úgy vélekedtek, hogy munkahelyükön teljes mértékben hasznosítani tudják azokat, 90%-ban ugyanazt a szakot választanák. Azon csoportba tartozók esetén, akik úgy gondolják, hogy “egyáltalán nem” járultak hozzá felsőoktatási tanulmányaik a munkahelyen végzett tevékenységükhöz, mindössze 44%-uk választaná ugyanazon szakot. Vagyis azok elégedettek inkább a szakválasztással, akik a munkahelyükön hasznosítani is tudják a megszerzett ismereteket.

A szakválasztás sikeressége után az intézmény választás sikeressége is fontos kérdés.

37. ábra: Ha most kellene választani, újra a Szent István Egyetemre jönne tanulni?

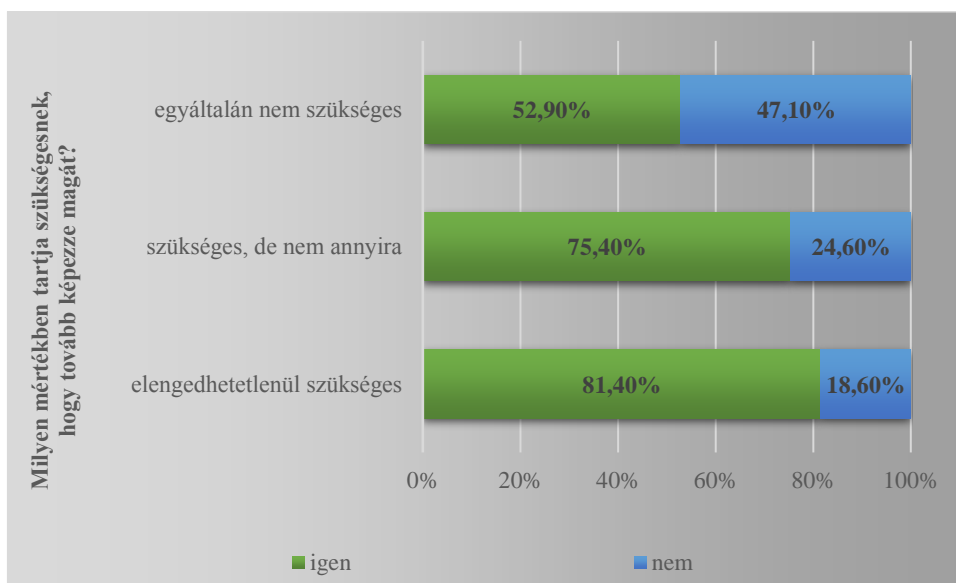
N=553

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **37. ábrát** tanulmányozva láthatjuk, hogy az abszolutóriumot szerzett hallgatók magas százalékban ismét a Szent István Egyetemre jönnének tanulni. Ez arra enged következtetni, hogy a végzettek többsége szívesen járt a Szent István Egyetemre, hiszen ismételten ide jönnének tanulni, ha újra dönthetnének. A tanultakkal való elégedettség és a megfelelő szakmai képzettség lehetővé teszi a sikeres szakmai karriert, amelynek kapcsán – ahogy a **36. és 37. ábrán** a kapott eredmények is tükrözik – a végzett diákok pozitívan gondolnak vissza az egykori egyetemükre illetve a választott szakra. Pozitív eredménynek tekinthető, hogy azok közül, akik a szakválasztással elégedettek voltak, 86,9% újra a Szent István Egyetemre jönne tanulni.

Még fontosabb talán az a kérdés, hogy akik továbbtanulást terveznek, vajon visszatérnének-e az intézménybe tanulni.

38. ábra: Ha most kellene választani, újra erre az egyetemre jönne tanulni? – továbbtanulási tervek szerinti bontásban

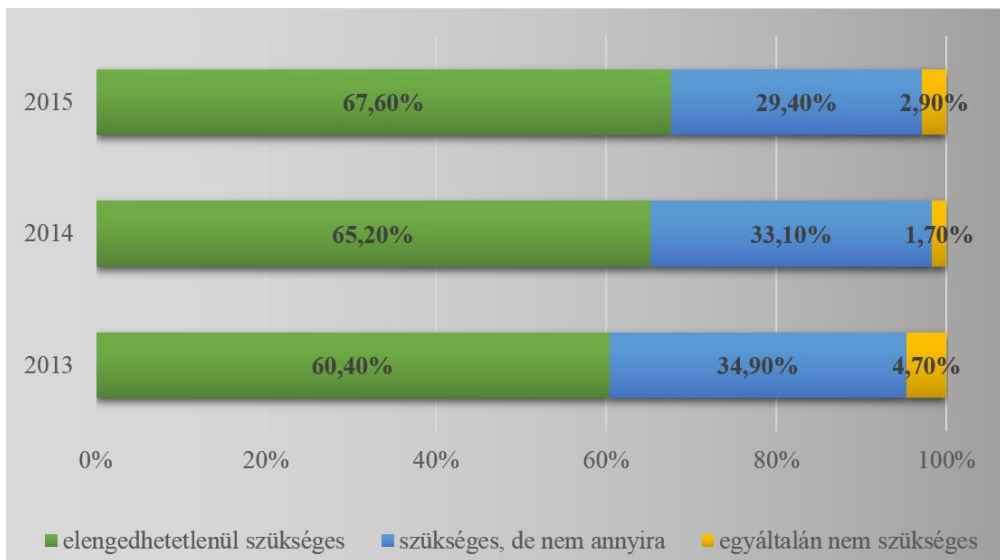

N=549

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **38. ábra** eredményei azt igazolják, hogy azon hallgatók túlnyomó többsége (81,4%) akik elengedhetetlenül szükségesnek tartják a továbbképzést vagy továbbtanulást, ismételten a Szent István Egyetemet választanák, ha most kellene intézményt választaniuk. Ez kedvező eredménynek tekinthető, hiszen az intézmény számára fontos a hallgatói létszám fenntartása, illetve jól tükrözi a végzettek általános elégedettségét is.

39. ábra: Milyen mértékben tartja szükségesnek, hogy tovább képezze magát?

N=560

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

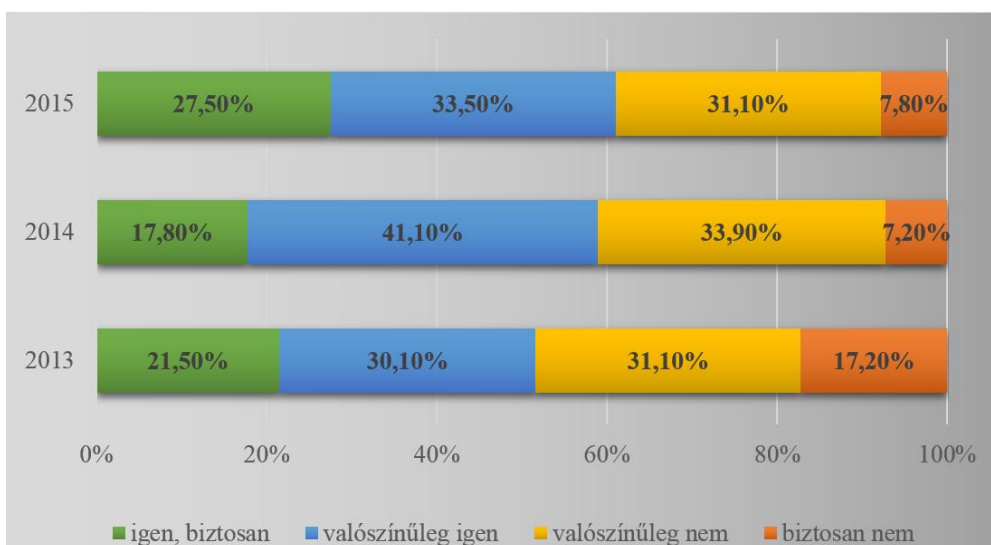
A **39. ábrán** végzési évenként megfigyelhetjük, hogy volt hallgatóink hogyan vélekednek saját továbbképzésükről. Az adatok háttérében a változó környezeti hatásoknak való megfelelés, a saját érdekek/célok megvalósításának igénye állhat.

A munkaerőpiac és a felsőoktatás között szoros kapcsolat van. Az ország gazdasági helyzetének javulása, a munkaerő-piacon pedig a foglalkoztatottak száma 2012-től növekedésnek indult. A jobb elhelyezkedési esélyek érdekében, szükség van a meglévő ismeretek folyamatos bővítésére, illetve a részterületeken való specializációra. A mindennapokat meghatározza a „lifelong learning“ gondolkodás; vagyis az egyén akkor lehet sikeres, ha nem áll meg a fejlődésben, és az élethosszig tartó tanulásban, továbbképzésben gondolkodik.

Ugyan statisztikai összefüggés nem mutatható ki a jelen mintán, azonban látható, hogy évről évre nő azon végzett hallgatók aránya, akik szerint fontos, hogy tovább tanuljanak (2013: 60,4%, 2014: 65,2% és 2015: 67,6%). Ezzel szemben csökken azok aránya, akik nem annyira tartják fontosnak a képzés folytatását. Ez a tendencia már a Friss diplomások 2015 című zárótanulmányban is olvasható a továbbtanulási szándékra vonatkozóan (Veroszta, 2015).

Hasonló kérdést feszeget a **40. ábra**, a feltett kérdéssel speciálisan a más szakterületen való további tanulmányokra kérdeztünk rá.

40. ábra: Tervezi, hogy más szakterületen további tanulmányokba kezd?

N=555

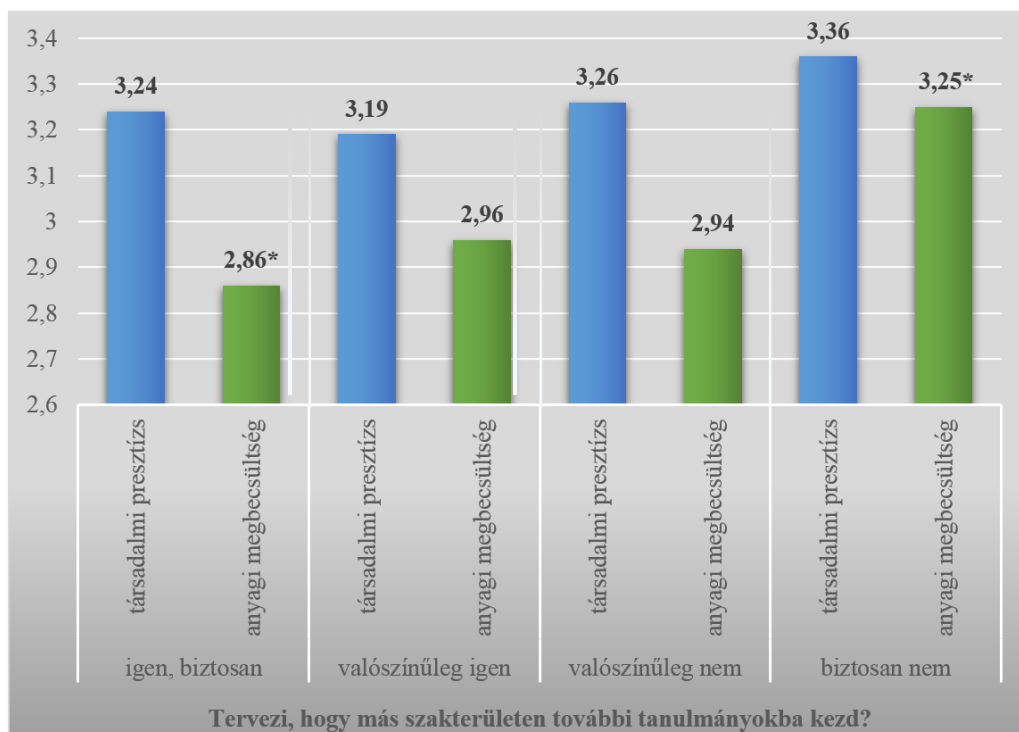
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **40. ábra** szerint a más szakterületen való ismeretszerzés vonzza a diákokat, mivel a megkérdezettek több, mint fele biztosan, de legalábbis valószínűleg eltérő szakmai ismereteket szeretne szerezni a jövőben. A más szakterület

választása nem feltétlenül azt jelenti, hogy valaki elégedetlen az első szakválasztásával, hiszen sokan döntenek úgy, hogy két eltérő szakterület elsajátításával próbálnak meg hatékonyabban érvényesülni a munkaerőpiacon. Ezek szerint a végzettek többsége a „többlábon állás” stratégiáját tartja eredményesnek, hiszen a már megszerzett diploma mellé egy másik szakterület ismereteit is tervezik megszerezni. A más szakterület iránti igény talán annak is betudható, hogy választott szakmájuk anyagi vagy társadalmi megbecsültsége nem kielégítő számukra.

41. ábra: Hogyan látja, mekkora ma Magyarországon a végzettsége, diplomája szerinti szakmájának társadalmi presztízse és anyagi megbecsültsége? (átlag) – továbbtanulási tervek szerinti bontásban

Kérem, osztályozzon 1-től 5-ig, az iskolai osztályzásnak megfelelően.

N=528; *p=0,07

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **41. ábra** a társadalmi és anyagi megbecsültség érzését mutatja annak függvényében, hogy a válaszadó tervez-e más szakterületen új tanulmányokba kezdeni vagy sem. Arra voltunk kíváncsiak, hogy ezek a szempontok vajon sarkallhatják szakmaváltásra a végzett diákokat.

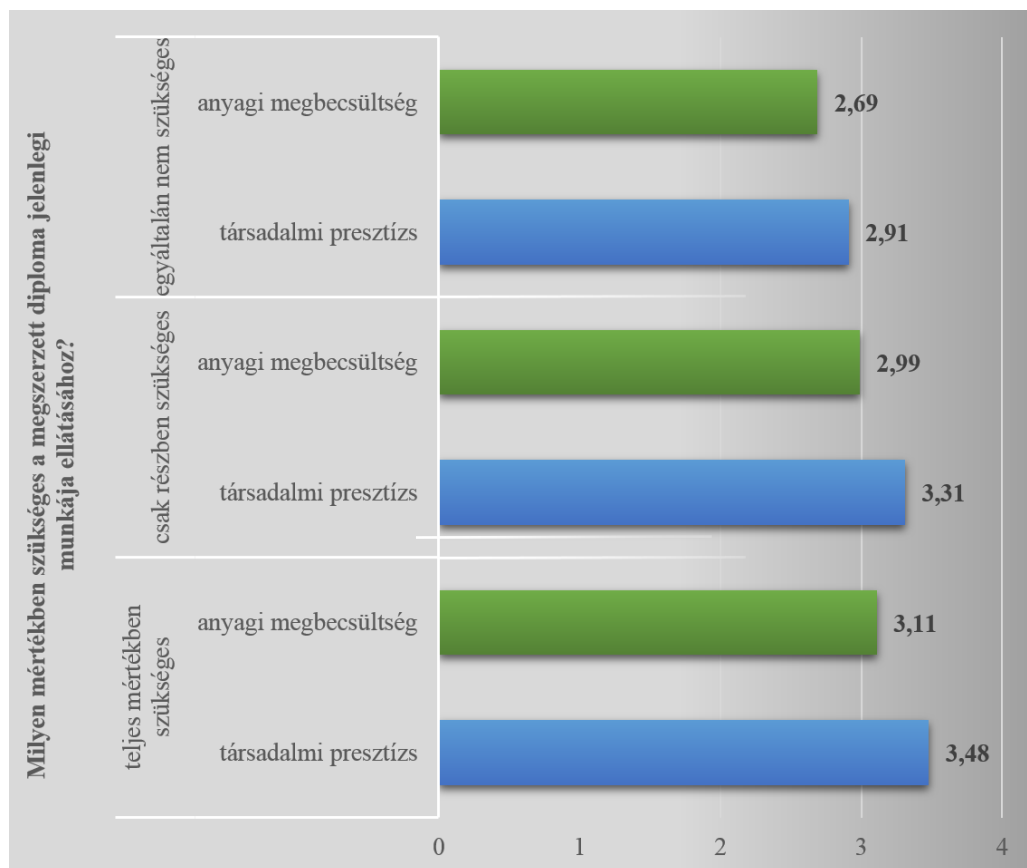
Az átlagok statisztikai próbával történő összehasonlítása után az az eredmény tárul elénk, hogy a társadalmi presztízs megítélésében nincs szignifikáns különbség az új szakma tanulási szándékának mentén, azonban a szignifikánshoz közeli, tendenciaszerű különbséget fedezhetünk fel az új szakmát választók és elutasítók felméréskori anyagi megbecsültsége között. Másszóval az anyagi megbecsültség az egyik tényező, ami összefüggésben áll az új szakma elsajátításának szándékával.

Várakozásaik szerint egy újabb szakterület talán segít a magasabb jövedelem elérésében.

Nagy valószínűséggel az is hat a végzettek anyagi és társadalmi megbecsülésére, hogy sikerült-e a szakmában elhelyezkedni. Erre világít rá a **42. ábra**.

42. ábra: Hogyan látja, mekkora ma Magyarországon a végzettsége, diplomája szerinti szakmájának társadalmi presztízse és anyagi megbecsültsége? (átlag) – diploma és végzett munka illeszkedése szerinti bontásban

Kérem, osztályozzon 1-től 5-ig, az iskolai osztályzásnak megfelelően.

N=459

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Azzal a feltételezéssel élve, hogy nem szakterületen helyezkedtek el azok, akik úgy nyilatkoztak, hogy egyáltalán nem szükséges a diploma jelenlegi munkájuk ellátásában; azt láthatjuk, hogy minél inkább szükséges a

megszerzett diploma, annál inkább érzik úgy, hogy szakmájuk anyagi és társadalmi megbecsültsége is nagyobb.

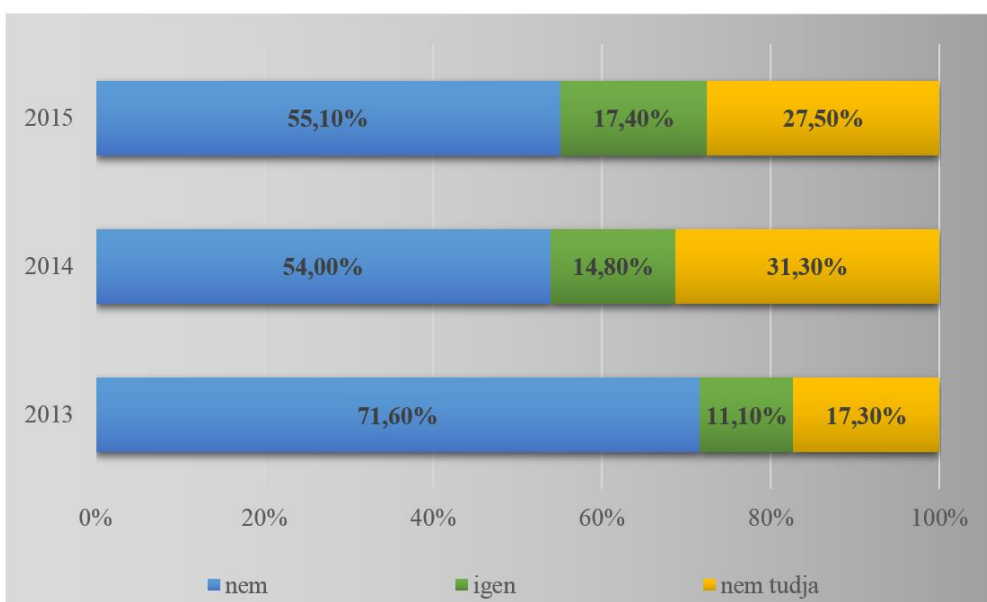
Természetesen nagyobb mintán érdemes lenne újra tesztelni az eredményt, de a tendencia a fenti ábrából érzékelhető.

Ezek alapján levonható az az óvatos következtetés, hogy a szakterületen kívüli elhelyezkedés gyakran jár együtt az elvégzett szak anyagi és társadalmi megbecsültségének elégedetlenségével.

Külföldi munkavállalás

A rossz anyagi vagy társadalmi megbecsültség nem csak a szakma elhagyásához vezethet, de akár a magyar munkaerőpiacról történő elvándorláshoz is. Ezt a feltételezést vizsgálva megkérdeztük végzett hallgatóinkat, hogy terveznek-e külföldi munkavállalást vagy sem.

43. ábra: Tervezi-e, hogy külföldre megy dolgozni?

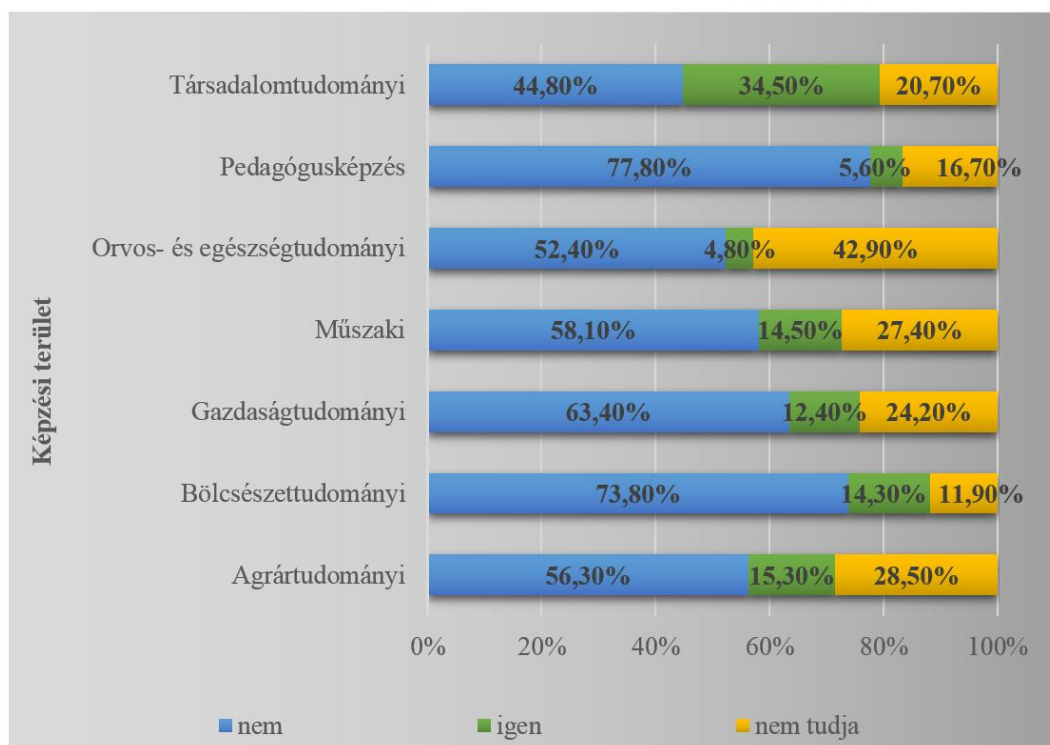
N=552

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **43. ábrán** végzési évenként mutatjuk be a hallgatók felméréskori véleményét a külföldi munkavállalásról. A frissen végzettek kicsivel több, mint fele nyilatkozott úgy, hogy nem tervez külföldi munkavállalást, a két évvel korábban végzetteknek pedig már a 71,6%-a mondta ugyanezt.

A bizonytalankodók száma is viszonylag jelentős, a 2015 és 2014-es végzési év esetén a hallgatók közel egyharmada nem tudott még konkrétan állást foglalni a külföldi munkavégzésre vonatkozóan.

44. ábra: Tervezi-e, hogy külföldre megy dolgozni? – képzési terület szerinti bontásban

N=547

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **44. ábrán** képzési területenként mutatjuk be a külföldi munkavállalási terveket. Elsősorban a három legnépesebb területről (műszaki, gazdasági, agrár) érdemes beszélni, hiszen itt találjuk a legtöbb válaszadót. Ugyan statisztikai próbával nem mutatható ki igazolt összefüggés, mégis érdemes

rávilágítani a fennálló eltérésekre. A többi képzési terület elemszáma 50 fő alatt van, így ezekről óvatos következtetéseket szabad csak levonni.

Először is fontos megjegyezni, hogy a végzett hallgatók többsége úgy nyilatkozott, hogy nem tervez külföldi munkavállalást, azonban magas és változékony azoknak az aránya, akik bizonytalanok ebben a kérdésben. Ők még bármikor a külföldi munkavállalás mellett dönthetnek.

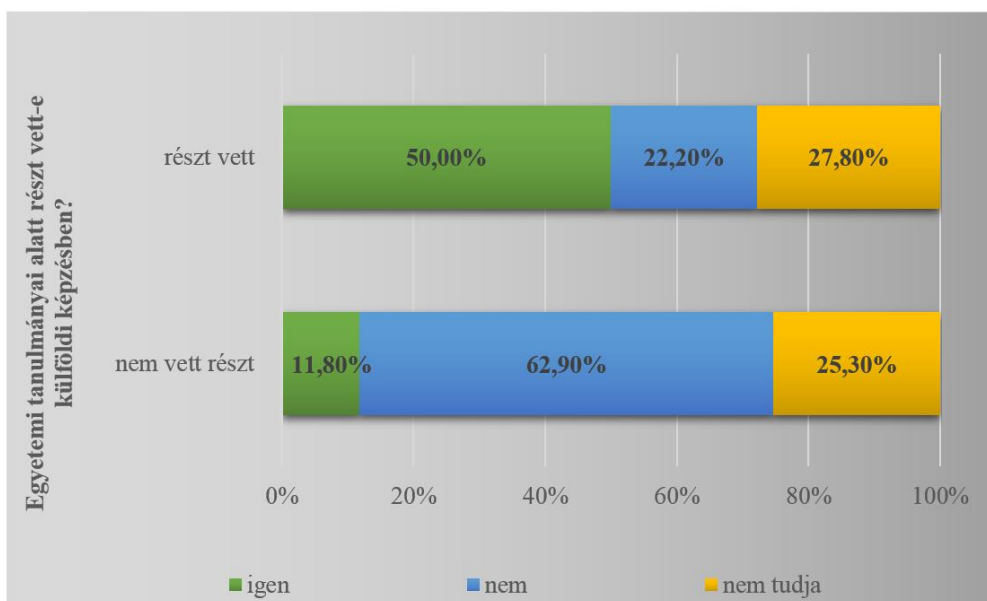
A műszaki területen végzettek esetében – a többi „népes” képzési területhez képest – alacsony azok aránya, akik egyáltalán nem tervezik, hogy külföldön fognak dolgozni. 27,4% a bizonytalanok és 14,5% az itthon maradók aránya. A gazdasági képzési területen valamivel magasabb azok aránya, akik nem terveznek külföldi munkavállalást. Az agrár képzési területen végzettek 56,3%-a maradna itthon, és 15,3%-a tervezi a külföldi munkavállalást. A bizonytalanok aránya itt is viszonylag magas, 28,5%.

A hazai egészségügy nehéz helyzetére tekintettel nem meglepő, hogy az orvosi és egészségügyi szakra járók között a legnagyobb a bizonytalanság (42,9%) azt illetően, hogy itthon vagy külföldön terveznek-e dolgozni. A mindenkori kormány ugyan próbál lépéseket tenni azért, hogy itthon marasztalja a szakképzett munkaerőt, de a hazai bérek még mindig jelentősen elmaradnak más uniós országokéhoz képest. Más volt a helyzet az oktatást illetően. A 2011-es nemzeti köznevelésről szóló törvény koncepciója egy kétlépcsős, jelentős összegű pedagógus-béremelést irányzott elő. A pedagógus-életpályamodellnek is hívott előmeneteli rendszer bár jelentős csúszással és nehezen indult, mégis bizalomra adhatott okot a tanári pályát választók számára. Talán ennek is köszönhető, hogy a pedagógusképzésre járók között volt a legnagyobb (77,8%) a „nem”-ek aránya.

A végzettek nyelvtudására a vizsgálat nem tért ki, és mivel csak abszolvált hallgatókról van szó, nem lehetünk biztosak benne, hogy a válaszadók

megszerezték-e az esetleges külföldi munkavállaláshoz szükséges nyelvtudást. Gyakran a nyelvtudás hiánya ugyanis az, ami a külföldi munkavállalás útjában áll.

45. ábra: Tervezi-e, hogy külföldre megy dolgozni? – külföldi tanulmányokban való részvétel szerinti bontásban

N=538

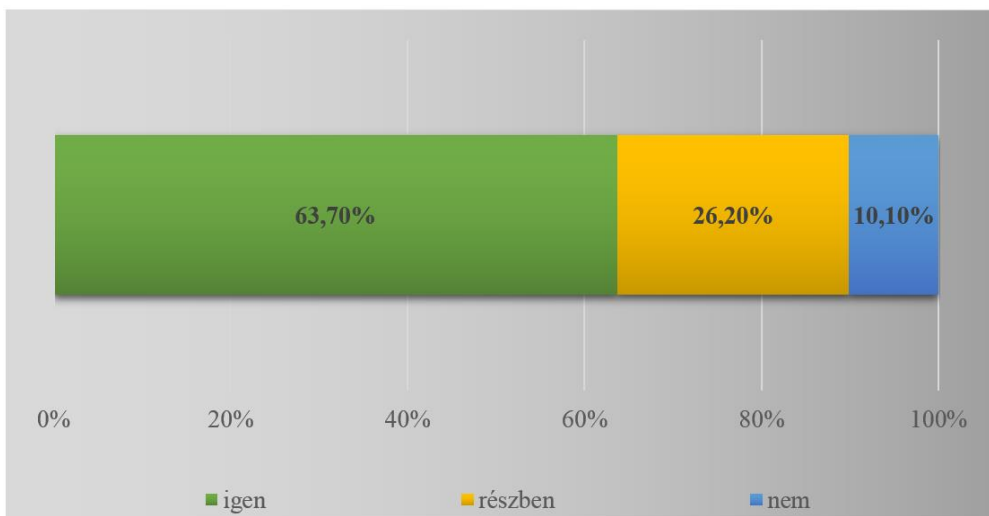
Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A **45. ábra** túlzott elemzést nem kíván. Talán nem meglepő, hogy azok a hallgatók, akik tanulmányaik alatt részt vettek valamilyen külföldi képzési programban vagy ösztöndíjban (pl. Erasmus, CEEPUS stb.) nyitottabbá válnak arra, hogy külföldi munkavállalást tervezgessenek. Azon hallgatók, akik már részt vettek külföldi képzésben, vélhetően rendelkeznek megfelelő

nyelvtudással, és külföldi tapasztalatuk, esetleg tanulmányaik során kapcsolatrendszert is kialakítottak a későbbi visszatéréshez.

Az az összesen 78 fő, aki a válaszadók közül külföldi munkavállalás tervezéséről nyilatkozott, többségében szakmájának megfelelő munkát vállalna. Ezt az eredményt láthatjuk a **46. ábrán**.

46. ábra: Ha tervezi a külföldi munkavállalást, a diplomájának, szakmájának megfelelő munkát vállalna?

N=78 (a külföldi munkavállalást tervező válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 telefonos felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Összefoglaló

E tanulmány célja, hogy bemutassa a 2016 őszi Diplomás Pályakövető Rendszer telefonos felmérésének főbb eredményeit. A vizsgálat célcsoportja a Szent István Egyetemen 2013-ban, 2014-ben, illetve 2015-ben abszolutóriumot szerettek köre. Ezen hallgatók listájából reprezentatív mintát véve kérdezőbiztosok segítségével telefonon keresztül történt a lekérdezés.

A tanulmány első részében rövid tájékoztatást adtunk a Diplomás Pályakövető Rendszerről és annak céljairól, folyamatáról. Majd bemutattuk a 2016 őszi felmérés populációs létszámát, valamint a válaszadási arányokat is különböző bontásban.

Az elemzés az alábbi nyolc témakörrel foglalkozott: a jelenlegi tanulmányok, a munkaerő-piaci életút, a diploma és a munkahely kapcsolata, a munkával való elégedettség, a munkába járás, az alma materrel való kapcsolattartás, a pályaválasztási és intézményválasztási elégedettség és a külföldi munkavállalás.

Egy tipikus végzett hallgatóra az alábbi munkaerő-piaci státusz jellemző: alkalmazottként, a szolgáltató szektor valamelyik cégénél teljes munkaidőben dolgozik és a végzés óta nem volt munkanélküli, munkahelyét pedig biztosnak ítéli.

A diploma és a munkahely kapcsolata témakörben azt vizsgáltuk, hogy a végzett hallgatók megszerzett ismeretei és diplomája hogyan illeszkedik jelenlegi munkahelyük elvárásaihoz. A Szent István Egyetemen végzett hallgatók többsége számára részben, vagy teljes mértékben szükséges a megszerzett diploma a munka ellátásához. Az a szak, amelyet elvégeztek, a megkérdezettek többségét azokhoz, vagy legalább részben azokhoz az

ismeretekhez juttatta hozzá, amelyre a munkahelyükön szükségük van. Ebben a kérdésben nincs jelentős eltérés a levelező és nappali tagozatosok, valamint az alapszakosok és mesterszakosok véleményében, tehát ezek mentén a dimenziók mentén nincs különbség az ismeretek szükségességének megítélésében.

A munkával való elégedettség esetén azt tapasztaltuk, hogy a munkavállalók legjobban a szakmai előremeneteli lehetőségeket, a megfelelő bérszínvonalat és a szakmai presztízst hiányolják munkájukból, viszont munkájuk személyi körülményeiről elégedetten nyilatkoztak.

Az alma materrel való kapcsolattartás tekintetében elmondható, hogy a nappali tagozaton végzettek gyakrabban kérnek szakmai segítséget végzés után oktatóiktól. A levelező képzésben részt vettek közel 85%-a még sosem fordult szakmai segítségért korábbi oktatójához. Képzési területenként is tapasztaltunk eltéréseket, az agrár tanulmányokat folytató végzettek jellemző leginkább, hogy később szakmai segítséget kérnek volt oktatóiktól. A gazdaságtudományi területen végzettek 92%-a még sosem folyamodott segítségért az egyetemi oktatókhoz. Az egyetemmel való kapcsolattartást több tényező is befolyásolja, azok a hallgatók, akik a képzés alatt részt vettek valamilyen többlettevékenységben (pl. demonstrátor, TDK, szakmai tábor, szakkollégium stb.) később gyakrabban tartják a kapcsolatot az intézménnyel. A hallgatók intézményhez való kötődése tehát ezekkel a tevékenységekkel erősíthető.

A pályaválasztási és intézményválasztási elégedettséggel kapcsolatos eredmények azt mutatják, hogy a végzettek többsége elégedett a pályaválasztással, hiszen ha most kellene újra felvételiznie, ugyanezt a szakot választaná. Az elégedettség egyértelműen attól is függ, hogy a végzett hallgató tudja-e hasznosítani a megszerzett ismereteket a felméréskori

munkahelyén. Azok elégedettebbek a szakválasztással, akik a munkahelyükön hasznosítani is tudták a megszerezett ismereteket. Végzett hallgatóink kétharmada ha most kellene választani, újra a Szent István Egyetemre jönne tanulni. További pozitív eredménynek tekinthető, hogy azok többsége (87%) akik a szakválasztással elégedettek voltak ismételten a Szent István Egyetemet választanák felsőoktatási tanulmányaik helyszínéül.

Ráadásul az eredmények azt igazolták, hogy a továbbképzést vagy továbbtanulást tervező végzettek 81%-a is – ha most kellene választani – megint ide jönne képzésre. Ez kedvező eredménynek tekinthető, hiszen az intézmény számára fontos a hallgatói létszám fenntartása, illetve jól tükrözi a végzettek általános elégedettségét is.

Az utolsó érintett témakör a külföldi munkavállalás volt. Ezzel kapcsolatosan az egyik fontos megállapítás, hogy azok, akik tanulmányaik alatt részt vettek valamilyen külföldi mobilitási programban (pl. Erasmus, CEEPUS), nagyobb eséllyel nyilatkoztak úgy, hogy terveznek külföldi munkavállalást; vagyis a korábbi külföldi tapasztalat növeli a későbbi visszatérés lehetőségét.

Felhasznált irodalom

Dr. Szilágyi Klára (2007): Munka-pályatanácsadás mint professzió, Kollégium Kft, Budapest, 332 p.

KSH (2013): A lakossági közösségi és egyéni közlekedési jellemzői, Statisztikai Tükör, VII. évfolyam 47. szám, 5 p.

KSH (2014): Magyarország, 2013, 199 p.

KSH (2017): A regisztrált gazdasági szervezetek száma, 2016, Statisztikai Tükör, 5 p.

Páskuné Kiss Judit (2007): A munkahelyi légkör kommunikációs vonatkozásai
In: Mészáros A. (szerk.) Kommunikáció és konfliktusok kezelése a munkahelyen. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 51-70. p.

Szalavetz Andrea (2008): A szolgáltatási szektor és a gazdasági fejlődés, Közgazdasági Szemle, LV. évf., 503-521. p.

Veroszta Zsuzsanna (2015): Fissdiplomások 2015, Diplomás Pályakövetési Rendszer országos kutatás, Oktatási Hivatal Felsőoktatási Elemzési Főosztály, 108 p.

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: A tisztított alapsokaság	4
2. táblázat: A minta megoszlása karok szerint	6
3. táblázat: A válaszadó végzett hallgatók megoszlása karok szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen	7
4. táblázat: Az alapsokaság, a minta és a válaszadó végzett hallgatók megoszlása képzési szint szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen	8
5. táblázat: Az alapsokaság, a minta és a válaszadó végzett hallgatók megoszlása tagozat szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen	9
6. táblázat: Az alapsokaság, a minta és a válaszadó végzett hallgatók megoszlása nemek szerint, végzési évenként a Szent István Egyetemen	9
7. táblázat: Havi nettó összjövedelem és a munkába járás eszköze közötti összefüggés.....	41

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Tanul jelenleg felsőoktatási intézményben?.....	11
2. ábra: Mi az Ön jelenlegi munkaerő-piaci státusza?.....	13
3. ábra: A diploma megszerzése óta hány munkahelye volt (a jelenlegivel együtt, ha van)?	14
4. ábra: Volt-e munka nélkül a diploma megszerzése után?	15
5. ábra: Volt-e munka nélkül a diploma megszerzése után – képzési terület szerinti bontásban.....	16
6. ábra: Hány hónapig volt munkanélküli? (átlag)	17
7. ábra: Jelenlegi munkahelye melyik szektorhoz tartozik?.....	18
8. ábra: Jelenleg milyen beosztásban dolgozik?.....	19
9. ábra: Jelenleg milyen beosztásban dolgozik? – képzési terület szerinti bontásban.....	20
10. ábra: Mennyi az Ön átlagos havi nettó összjövedelme?.....	21
11. ábra: Mennyi az Ön átlagos havi nettó összjövedelme? – képzési terület szerinti bontásban.....	22
12. ábra: Jelenlegi munkahelye mennyire biztos, vagy bizonytalan? Úgy gondolja, hogy egy év múlva is ugyanennél a cégnél fog dolgozni?	23
13. ábra: Milyen mértékben szükséges a megszerzett diploma jelenlegi munkája ellátásához? – képzési terület szerinti bontásban	24
14. ábra: Az a szak, amit végzett az egyetemen, milyen mértékben juttatta hozzá azokhoz az ismeretekhez, amelyekre a munkahelyén szüksége van?	25

15. ábra: Az a szak, amit végzett az egyetemen, milyen mértékben juttatta hozzá azokhoz az ismeretekhez, amelyekre a munkahelyén szüksége van? – tagozat szerinti bontásban	26
16. ábra: Az a szak, amit végzett az egyetemen, milyen mértékben juttatta hozzá azokhoz az ismeretekhez, amelyekre a munkahelyén szüksége van? – képzési szint szerinti bontásban	26
17. ábra: Hogyan, kiknek a segítségével helyezkedett el jelenlegi munkahelyén? Milyen szerepet játszottak ebben a következő szempontok? (átlag)	28
18. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával az alábbi szempontok szerint? (átlag).....	30
19. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával az alábbi szempontok szerint? (átlag) – beosztás szerinti bontásában.....	32
20. ábra: Mennyire elégedett jelenlegi munkájával az alábbi szempontok szerint? (átlag) – havi nettó jövedelem szerinti bontásában.....	34
21. ábra: Tervezi-e, hogy munkahelyet változtat?	35
22. ábra: Tervezi-e, hogy munkahelyet változtat? – havi nettó jövedelem szerinti bontásában	36
23. ábra: Lakóhelye és munkahelye ugyanazon a településen van?.....	37
24. ábra: Mennyi idő (perc) alatt ér be a munkahelyére? (átlag)	38
25. ábra: Milyen közlekedési eszközt vesz igénybe a munkába járáshoz?	39
26. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet?	42
27. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet? – tagozat szerinti bontásban.....	43

28. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet? – képzési terület szerinti bontásban.....	44
29. ábra: Egyetemi tanulmányai alatt részt vett-e a következő tevékenységekben?.....	45
30. ábra: Egyetemi többlettevékenység és a jelenlegi beosztás közötti kapcsolat.....	47
31. ábra: Milyen gyakran tartja a kapcsolatot az egyetemmel, azzal a karral, ahol végzett? – többlet tevékenységek szerinti bontásban	48
32. ábra: Előfordult, hogy szakmai segítséget kért korábbi oktatóitól, amióta elvégezte az egyetemet? – többlet tevékenységek szerinti bontásban	50
33. ábra: Milyen gyakran tartja a kapcsolatot az egyetemmel, azzal a karral, ahol végzett?.....	51
34. ábra: Tagja-e valamilyen öregdiák szervezetnek?.....	52
35. ábra: Ha most kellene pályát választani, újra ezt a szakot választaná?	53
36. ábra: Ha most kellene pályát választani, újra ezt a szakot választaná? – megszerzett ismeretek és végzett munka illeszkedése szerinti bontásban.....	55
37. ábra: Ha most kellene választani, újra a Szent István Egyetemre jönne tanulni?	56
38. ábra: Ha most kellene választani, újra erre az egyetemre jönne tanulni? – továbbtanulási tervek szerinti bontásban.....	57
39. ábra: Milyen mértékben tartja szükségesnek, hogy tovább képezze magát?	58
40. ábra: Tervezi, hogy más szakterületen további tanulmányokba kezd?	59

41. ábra: Hogyan látja, mekkora ma Magyarországon a végzettsége, diplomája szerinti szakmájának társadalmi presztízse és anyagi megbecsültsége? (átlag) – továbbtanulási tervek szerinti bontásban.....	60
42. ábra: Hogyan látja, mekkora ma Magyarországon a végzettsége, diplomája szerinti szakmájának társadalmi presztízse és anyagi megbecsültsége? (átlag) – diploma és végzett munka illeszkedése szerinti bontásban.....	62
43. ábra: Tervezi-e, hogy külföldre megy dolgozni?	64
44. ábra: Tervezi-e, hogy külföldre megy dolgozni? – képzési terület szerinti bontásban.....	65
45. ábra: Tervezi-e, hogy külföldre megy dolgozni? – külföldi tanulmányokban való részvétel szerinti bontásban.....	67
46. ábra: Ha tervezi a külföldi munkavállalást, a diplomájának, szakmájának megfelelő munkát vállalna?	68